

Jeugd in de openbare ruimte

Een advies over de samenwerking rond jeugd(groepen) in de gemeente Rheden

Opdrachtgever: Gemeente Rheden / Petra van den Berg

Erik van Marissing (Onderzoek & Mediaproducties)

Freek de Meere (Verwey-Jonker Instituut)

20 september 2016

Inhoud

Voorwoord	4
1. Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Leeswijzer.....	5
2. Aanpak ervaren overlast	6
2.1 Inleiding	6
2.2 De achtergrond van Pak(je)Kans	6
2.3 Vermindering van ervaren overlast.....	6
2.4 De preventieve werking van Pak(je)Kans.....	11
2.5 Het aandeel van de straatcoaches binnen de samenwerking	13
2.6 Conclusies	14
3. De relatie van Pak(je)Kans met andere samenwerkingsverbanden	16
3.1 Inleiding	16
3.2 Samenwerkingsvormen rondom jongeren	16
3.3 Projecten en voorzieningen voor jongeren.....	18
3.4 Taken en verantwoordelijkheden	20
3.5 Conclusies	20
4. Kosten en baten van de straatcoaches	21
4.1 Inleiding	21
4.2 De inspanningen en hun meerwaarde	21
4.3 Welke kosten en baten zijn hiermee gepaard?.....	21
4.4 Conclusie.....	22
5. Ervaringen van andere gemeenten.....	23
5.1 Inleiding	23
5.2 Opkomst straatcoaches	23
5.3 Doorgaan met straatcoaches?	23
5.4 Hoe vangen gemeenten het wegvallen van straatcoaches op?.....	24
5.5 Mogelijkheden om efficiënter te werken	29
5.6 Conclusies	30
6. Aanbevelingen	31
Behoud de functionaliteit van de straatcoach	31
Zorg voor maatwerk en flexibiliteit.....	31
Zorg vanuit Pak(je)Kans dat de juiste partij aan zet is	31
Geef de juiste invulling aan de functionaliteit.....	32
Zorg voor de juiste randvoorwaarden	32

Bronnen.....	33
Bijlage 1: verantwoording van het onderzoek	35
Centrale vraag en onderzoeksvragen	35
Aanpak en uitvoering	35
Bijlage 2: overzicht van partijen in Rheden die betrokken zijn bij de aanpak van overlast door jeugd in de openbare ruimte.....	38
Bijlage 3: lijst van geïnterviewde personen.....	39
Over Erik van Marissing Onderzoek & Mediaproducties	40
Meer informatie.....	40

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het resultaat van een intensief traject met iedereen die direct of indirect betrokken is bij de aanpak van jeugdoverlast in de gemeente Rheden. In het beleidsakkoord 'Samen in Rheden', is de geleidelijke afbouw van de inzet van straatcoaches vastgelegd. Concreet betekent dit dat er met ingang van 1 januari 2017 geen straatcoaches meer actief zullen zijn van het Amsterdamse bedrijf FRED Beveiligt. Vanaf het voorjaar tot aan de zomer van 2016 hebben we met vele betrokkenen gesproken, documenten bestudeerd en inspiratie opgedaan bij andere gemeenten, met als doel een zo goed mogelijk beeld te vormen van de mogelijkheden die de gemeente heeft om de inzet van de straatcoaches op te vangen.

We zijn veel dank verschuldigd aan alle mensen die we hebben geïnterviewd, die ons stukken hebben gestuurd en die ons op een andere manier hebben geholpen bij het verzamelen van de benodigde inzichten. We zijn erg blij met de grote bereidheid om aan het onderzoek mee te werken en de getoonde betrokkenheid. Het geeft aan dat het een onderwerp is dat leeft, maar laat tegelijkertijd ook zien dat er veel verschillende belangen zijn en dat het een ingewikkeld vraagstuk is.

Speciale dank gaat daarbij uit naar Esther Sommers van de gemeente Rheden, die telkens weer voor ons klaarstond om verdiepende vragen te beantwoorden, stukken op te zoeken en cijfers te verzamelen.

Utrecht,

20 september 2016

Erik van Marissing en Freek de Meere

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2011 introduceerde de gemeente Rheden in 2011 de aanpak 'Pak(je)Kans', bedoeld om effectiever op te treden tegen overlast door jeugd op straat. Deze aanpak betreft een intensieve samenwerking tussen de gemeente, het jongerenwerk, de ambulante hulpverlening, de politie en de straatcoaches. In de in 2013 verschenen publicatie '[Signaleren, corrigeren en activeren](#)' wordt deze aanpak uitvoerig beschreven en geëvalueerd. Sindsdien is de samenwerking veranderd, onder andere ten gevolge van personele wisselingen en aanbestedingscontracten met nieuwe externe partijen. Maar de achterliggende gedachte, het formuleren van een gezamenlijke aanpak, is onveranderd gebleven.

De inzet van de straatcoaches in het samenwerkingsverband is gericht op het vroegtijdig signaleren en aanpakken van overlast door jeugd op straat. De signalerende functie van de straatcoaches en het feit dat zij vrijwel al hun tijd kunnen besteden aan het opbouwen en onderhouden van contacten met jongeren, vormt een belangrijke aanvulling op het werk van politie en jongerenwerk.

De aanpak is succesvol te noemen, zo blijkt uit de eerder genoemde evaluatie, werkbijeenkomsten met de partners van de drie grootste kernen (Dieren, Rheden en Velp) en gesprekken met betrokken partijen. Het aantal meldingen van overlast door jeugd op straat is de laatste vier jaar afgenomen. Tegelijkertijd lijkt er nog ruimte voor verbetering, onder andere in de onderlinge samenwerking binnen Pak(je)Kans en de afstemming met projecten en initiatieven in het sociale domein, die ook op jeugd zijn gericht.

Deze verbeteringen zullen moeten plaatsvinden tegen de achtergrond van een veranderende overlegstructuur, want in het beleidsakkoord 2014-2018, getiteld 'Samen in Rheden', is de geleidelijke afbouw van de inzet van straatcoaches vastgelegd (Gemeente Rheden, 2014b, 2014c). Concreet betekent dit dat er met ingang van 1 januari 2017 geen straatcoaches meer actief zullen zijn van het Amsterdamse bedrijf *FRED Beveiligt*. Dat stelt de gemeente Rheden voor de volgende vraag:

Hoe kan de gemeente Rheden na 2016 een sluitende aanpak waarborgen voor de aanpak van ervaren overlast door problematische jeugd(groepen) in de openbare ruimte en wat is daarvoor nodig?

In dit rapport geven we antwoord op die vraag op basis van eerder onderzoek naar de inzet van straatcoaches in de gemeente Rheden, statistische gegevens, beleidsdocumenten en gesprekken met stakeholders. Tevens hebben we voor het onderzoek een rondgang gemaakt langs een aantal andere gemeenten dat in het verleden met straatcoaches werkte of dat nog steeds met straatcoaches werkt. Een uitgebreide verantwoording van het onderzoek is te vinden in Bijlage 1.

1.2 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. In [hoofdstuk 2](#) bespreken we de aanpak van ervaren overlast in de gemeente Rheden: hoe is deze georganiseerd en welke resultaten en effecten zien we? Vervolgens gaan we in [hoofdstuk 3](#) in op de relatie van deze aanpak met het sociale domein: hoe ziet dat speelveld eruit en is er sprake van overlappende taken en verantwoordelijkheden? In [hoofdstuk 4](#) gaan we nader in op de kosten en baten van de verschillende inspanningen vanuit de gemeente, die in hoofdstuk 2 en 3 zijn beschreven. In [hoofdstuk 5](#) zetten we de ervaringen op een rij van een aantal gemeenten dat ervaring heeft met de inzet van straatcoaches. Tot slot volgen in [hoofdstuk 6](#) de conclusies en aanbevelingen.

2. Aanpak ervaren overlast

2.1 Inleiding

Om een goed beeld te krijgen van de samenwerking, zoals die er na 2016 zou kunnen uitzien, moeten we eerst terug naar de aanleiding: waarom besloot de gemeente Rheden in 2011 om Pak(je)Kans op te zetten en hoe ziet de werkwijze eruit. Vervolgens bezien we wat de situatie rond jeugdoverlast in de verschillende kernen. Daarna bespreken we de preventieve werking van Pak(je)Kans waarna we inzoomen op de rol van de straatcoaches. We sluiten af met conclusies.

2.2 De achtergrond van Pak(je)Kans

In 2009 maakte een groep jongeren zich op en rond het Callunaplein in Dieren schuldig aan hinderlijk, overlastgevend en soms zelfs crimineel gedrag. De overlast voor winkeliers, winkelend publiek en omwonenden was dusdanig dat de gemeente Rheden besloot om te starten met een pilot genaamd 'Pak(je)Kans', afgeleid van het project 'PakKans' in de buurgemeente Doesburg. De pilot hield in dat groepen jongeren op basis van de zogeheten 'shortlistmethodiek' in kaart werden gebracht en dat de ketenpartners (politie, jongerenwerk en outreachende jeugdhulpverlening) onder regie van de gemeente een gezamenlijke aanpak formuleerden om de overlast terug te dringen (Gemeente Rheden, 2010). De pilot bleek een succes en Pak(je)Kans werd onderdeel van het reguliere beleidskader en uitgebreid over de gehele gemeente. In 2011 werden twee straatcoaches aangesteld, die primair tot taak hadden de jongeren op straat aan te spreken en groepen in kaart te brengen.

Huidige invulling van de samenwerking

De gezamenlijke inzet van de partners binnen Pak(je)Kans heeft gestalte gekregen in een **operationeel overleg** per kern (Dieren, Rheden, Velp). Daarbij zijn de gemeente Rheden, de politie, het jongerenwerk, de straatcoaches en een casusregisseur van het Sociaal Gebiedsteam aanwezig. In Dieren vindt dat overleg momenteel eens in de drie weken plaats, in Rheden en Velp is dat eens in de zes weken. De frequentie van het overleg kan worden opgevoerd wanneer daar aanleiding toe is, maar het komt ook wel eens voor dat een overleg wordt overgeslagen wanneer de partners samen constateren dat zij te weinig te bespreken hebben. Los van het overleg hebben de partners onderling wel contact, hetzij face to face, hetzij telefonisch of via email.

In het operationeel overleg bespreken de partners de actuele situatie rond jeugdoverlast aan de hand van overzichten van groepen en (voormalige) overlastlocaties. Deze overzichten zijn gebaseerd op de informatie die de straatcoaches verzamelen en optekenen in hun dagelijkse rapportages, aangevuld met inzichten vanuit de politie, het jongerenwerk, het sociaal gebiedsteam, het meldpunt van de gemeente en alle informatie die via genoemde partijen binnenkomt.

Enkele malen per jaar vindt er een **tactisch overleg** plaats. Dat gebeurt niet structureel, maar wanneer daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld vanwege een urgente situatie of een specifiek vraagstuk, waarvoor een beslissing nodig is van specifiek bevoegden of wanneer (extra) capaciteit nodig is van (enkele) deelnemers. Een voorbeeld van zo'n urgente situatie was de constatering van een snel groeiend middelengebruik onder jongeren (GHB). Een specifiek vraagstuk was onder andere het opleggen van gebieds- en/of samscholingsverboden. De agendapunten van het tactisch overleg komen vooral voort uit het operationeel overleg en worden aangedragen door het werkveld. De gemeente nodigt in dat geval de agendaleden uit voor de vergadering (managers van de kernpartners) en -indien gewenst- een aantal gelegenheidsdeelnemers.

2.3 Vermindering van ervaren overlast

Uit gesprekken met de partners van Pak(je)Kans in Dieren, Rheden en Velp blijkt dat de ervaren overlast door jeugd op straat in de gemeente Rheden over het geheel genomen is afgenomen sinds de

introductie van Pak(je)Kans in 2009. Andere partijen, zoals de scholen, winkeliers en gemeentelijke diensten onderschrijven deze ontwikkeling op basis van eigen ervaringen of van horen zeggen. De respondenten zien de komst van de straatcoaches daarbij als een positieve factor, maar ze noemen ook andere oorzaken. Zo heeft een supermarkteigenaar in Velp een eigen beveiliging in dienst genomen, die ervoor zorgt dat de scholieren van de nabijgelegen scholen geen overlast voor de andere klanten geven. De wijkagent van Rheden vertelt dat de sluiting van een jongerencentrum ertoe geleid heeft dat de groep die daar rondhing kleiner is geworden. Daardoor nam de overlast voor de directe omgeving af en was er op die plek geen sprake meer van versterking van negatief gedrag, omdat de gelegenheid daarvoor werd ontnomen. In Dieren hebben de partners de overlast van een groep jongeren teruggedrongen door hen een alternatieve plek te bieden waar zij onder voorwaarden gedoogd worden. In [paragraaf 2.5](#) gaan we specifiek in op de rol van de straatcoaches bij het terugdringen van de ervaren overlast.

Ontwikkeling volgens de cijfers

De cijfers ondersteunen de analyse van de respondenten dat de overlast door jeugd op straat over het geheel genomen is afgenomen. In tabel 2.1 is te zien dat het aantal **meldingen overlast jeugd** geleidelijk is afgenomen van 181 in 2012 naar 155 in 2015. Het gaat daarbij om incidenten die door burgers bij de politie zijn gemeld. Tegelijkertijd zien we ook een toename van alcohol- en drugs gerelateerde incidenten en een lichte toename van het aantreffen van drugs zonder verdachte. Mogelijk is bij een deel van deze incidenten ook jeugd betrokken.

Tabel 2.1: Meldingen van overlast gerelateerde incidenten in de gemeente Rheden 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Overlast i.v.m. alcohol/drugs	13	31	25	37
Openbare dronkenschap	n.v.t.	7	9	7
Aantreffen drugs (geen verdachte)	3	6	5	13
Overige drugsdelicten	5	16	16	5
Overlast door een verward/overspannen persoon	69	121	131	186
Melding overlast jeugd	181	176	157	155
Overlast zwervers	7	13	30	14
Afsteken vuurwerk	51	69	66	32
Parkeerproblemen	86	101	88	74
Verkeersstremming	36	29	12	10
Totaal aantal overlastmeldingen	448	569	539	533

Bron: Operationele resultaten overlast gerelateerde incidenten (2016)

In tabel 2.2 is een aantal van die incidenten uitgesplitst voor de drie grootste kernen, namelijk Dieren, Rheden en Velp¹. We zien daarin dat het aantal meldingen van overlast door jeugd in Rheden en Velp in 2015 is afgenomen ten opzichte van 2014. In Dieren is het aantal overlastmeldingen juist toegenomen.

¹ In de tabel zijn de kleinere kernen (De Steeg, Ellecom, Laag Soeren en Spankeren) niet opgenomen. Het aantal meldingen van jeugdoverlast ligt daar, net als meldingen van andere incidenten, tussen de 0 en 2 per jaar.

Tabel 2.2: Incidenten in de kernen Dieren, Rheden en Velp 2014 en 2015

	2014			2015		
	Dieren	Rheden	Velp	Dieren	Rheden	Velp
Overlast i.v.m. alcohol/drugs	4	4	16	5	4	25
Openbare dronkenschap	2	2	4	4	0	4
Aantreffen drugs (geen verdachte)	1	2	2	2	3	7
Overige drugsdelicten	5	1	11	2	1	2
Melding overlast jeugd	85	19	47	98	17	37
Afsteken vuurwerk	26	10	27	14	5	9

Bron: Operationele resultaten overlast gerelateerde incidenten (2016)

Ervaren overlast

Naast de meldingen die bij de politie binnenkomen, ontvangt de gemeente zelf ook meldingen. Dit zijn de zogeheten **MOR-meldingen** (Meldingen Openbare Ruimte). Deze meldingen worden vaak achteraf gedaan, als het incident al heeft plaatsgevonden. De gemeente stimuleert bewoners daarom om overlast van jeugd zoveel mogelijk bij de politie te melden, zodat direct actie kan worden ondernomen. Soms doen bewoners alsnog melding van een incident dat ze eerder al bij de politie hebben gemeld. Er is daardoor enige overlap met de incidenten in tabel 2.1 en 2.2. Omdat de MOR-meldingen sterk uiteenlopen (bij sommige meldingen is niet duidelijke waar het precies over gaat en andere betreffen juist heel concrete problemen), houdt de gemeente geen structureel overzicht bij, zoals de politie dat doet. In de toekomst wil de gemeente wel overgaan tot het structureel bijhouden van overzichten, maar het is nog niet duidelijk hoe die registratie er precies uit zal gaan zien. Volgens de beleidsmedewerker van de gemeente die de meldingen inneemt, fluctueert het aantal meldingen dat betrekking heeft op overlast door jeugd in de openbare ruimte: “Het kan druk zijn, maar je kunt ook weken niks krijgen. Zodra het mooi weer wordt, zie je de meldingen komen, daarna zwakt het weer wat af tot aan de winter.”

In tabel 2.3 is te zien dat het percentage bewoners dat **rondhangende jeugd** in de buurt waarneemt tussen 2013 en 2015 in alle gebieden is afgenomen en datzelfde geldt voor het aandeel bewoners dat zelf veel overlast ervaart van die rondhangende jongeren. Een uitzondering is Velp-Noord, waar een lichte stijging is te zien.

“Soms krijg je zelfs meldingen van mensen die alvast aankondigen dat het weer beter weer gaat worden en dat we dus alert moeten zijn als gemeente en veiligheidspartners.

Beleidsmedewerker gemeente Rheden

Tabel 2.3: Ervaren buurtproblemen m.b.t. jeugd in 2013 en 2015

	Rondhangende jongeren komt in buurt wel eens voor (% ja)		Ervart zelf veel overlast van rondhangende jongeren (% veel)	
	2013	2015	2013	2015
Velp-Noord	23,2%	17,8%	2,8%	3,3%
Velp-Zuid	33,4%	29,2%	7,2%	2,6%
Rheden/De Steeg	39,1%	21,9%	6,4%	0,8%
Dieren/Laag Soeren	35,9%	35,0%	6,8%	5,7%
Dieren-Zuid/Ellecom/Spankeren	29,3%	24,5%	4,0%	3,3%

Bron: Algemene Veiligheidsmonitor 2015 (2016)

Ter vergelijking: in Nederland gaf in 2015 gemiddeld 37,9 procent van de bevolking aan wel eens rondhangende jeugd in de buurt te ervaren. 5,3 procent ervoer in 2015 zelf veel overlast van rondhangende jongeren (Algemene Veiligheidsmonitor 2015). Over het geheel genomen komt het in de gemeente Rheden dus relatief weinig voor dat men rondhangende jeugd in de buurt ervaart. Echter, vooral Dieren/Laag Soeren zit tegen het landelijk gemiddelde aan en het percentage bewoners dat hier veel last van ondervindt, zit zelfs iets boven het landelijk gemiddelde.

Bij het onderdeel buurtproblemen is bewoners ook gevraagd **welk probleem zij als eerste willen aanpakken**. In de gemeente Rheden staat rondhangende jongeren met 1,8 procent op een zevende plek, na onder meer te hard rijden (24,6%), hondenpoep (21,0%) en parkeerproblemen (8,8%). In 2013 vond nog 3,3 procent van de bewoners dat dit probleem als eerste moest worden aangepakt. De voorkeuren van de inwoners van de gemeente Rheden komen in sterke mate overeen met die van Nederland als geheel. Het percentage bewoners dat vindt dat rondhangende jongeren het buurtprobleem is dat als eerste zou moeten worden aangepakt, ligt met 4,0 procent wel iets hoger dan in Rheden.

Gevoelens van onveiligheid

Tot slot blijkt uit de vragen over **veiligheidsbeleving** dat plekken waar jongeren rondhangen en winkelcentra veel mensen een onveilig gevoel geven. In Rheden voelt 34,6 procent van de inwoners zich soms of vaak onveilig vanwege rondhangende jongeren, heeft 13,6 procent datzelfde gevoel in een winkelcentrum en 12,4 procent in het centrum van zijn/haar woonplaats. Landelijk is dat achtereenvolgens 40,9 procent, 13,2 procent en 16,7 procent (Algemene Veiligheidsmonitor 2015).

Tabel 2.4: Ervaren buurtproblemen: plekken waar men zich onveilig voelt in 2013 en 2015

	Plekken waar jongeren rondhangen (% vaak/soms)		Centrum van mijn woonplaats (% vaak/soms)		Winkelcentrum / winkelgebied (% vaak/soms)	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Velp-Noord	33,7%	25,8%	7,8%	4,5%	6,2%	6,7%
Velp-Zuid	43,4%	36,9%	8,1%	12,8%	9,1%	13,2%
Rheden/De Steeg	42,8%	24,6%	11,2%	6,6%	12,2%	7,1%
Dieren/Laag Soeren	37,4%	46,4%	22,8%	19,8%	22,3%	20,9%
Dieren-Zuid/Ellecom/Spankeren	37,6%	29,1%	20,2%	14,9%	23,8%	17,9%

Bron: Algemene Veiligheidsmonitor 2015 (2016)

In tabel 2.4 is te zien dat gevoelens van onveiligheid ten gevoel van rondhangende jeugd met name in Velp-Zuid en Dieren/Laag Soeren worden ervaren. Diezelfde gebieden scoren in verhouding ook

het slechtst als het gaat om onveiligheidsbeleving in het centrum en in het winkelgebied. In Velp-Zuid is zelfs sprake van een toename van het gevoel van onveiligheid in het centrum en het winkelgebied.

Groepen en overlastlocaties

De gemeente bespreekt de ontwikkeling van overlast gevende groepen en overlastlocaties (domeinen; veelal aangeduid als 'hotspots') in de Pak(je)Kans overleggen van Dieren, Rheden en Velp. Aanvankelijk vond in elke kern elke vier weken een Pak(je)Kans overleg plaats, maar dat is in de loop der tijd veranderd. De frequentie van het operationele overleg weerspiegelt de mate van overlast: in Rheden en Velp komt men nu eens in de zes weken bij elkaar. Deze overleggen worden afgestemd op die van het Gebiedsteam Leefomgeving, omdat ze beiden worden voorgezeten door dezelfde beleidsmedewerker van de gemeente. In Dieren is de frequentie juist toegenomen naar eens in de drie weken. Dit heeft niet zozeer te maken met het aantal overlast gevende groepen of de grootte van de groepen, maar vooral met de mate waarin er zorgen zijn om (leden van) de groep.

In tabel 2.5 is een overzicht weergegeven van de ontwikkeling van het aantal groepen tussen 2009 en 2016. Het gaat daarbij vooral om aanvaardbare groepen. In een enkel geval is er sprake van groepen die als hinderlijk, overlastgevend of crimineel gekwalificeerd kunnen worden.²

Tabel 2.5: ontwikkeling van jeugdgroepen voor de kernen Dieren, Rheden en Velp 2009-2016

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Dieren	2	4	4	5	3	4	2	3
Rheden	2	2	2	0	0	0	2	1
Velp	0	0	3	1	1	1	0	0
Totaal	4	6	9	6	4	5	4	4

Bron: gemeente Rheden (2016)

De **grootte van de groepen** varieert door het jaar heen. Soms bestaat een groep uit vijf jongeren, dan weer uit tien of vijftien en dan is de groep weer helemaal verdwenen, bijvoorbeeld door ruzies. Het is daarom niet mogelijk om de ontwikkeling van de groepsgrootte nauwkeurig weer te geven. Voor Dieren constateert de gemeente dat de jeugd, ondanks de wisselingen, wel op straat blijft lopen en dat het veelal dezelfde jongeren zijn die ze terugzien in groepen. In Rheden en Velp zijn geen groepen die volgens de [Shortlistmethodiek van Bureau Beke](#)³ als groep getypeerd kunnen worden. Er is daar sprake van jongeren die in wisselende samenstelling en in wisselende frequentie op verschillende plekken op straat staan. In Velp is de groepsdynamiek seizoengebonden: in de zomer wordt het wat drukker op straat, in de winter weer wat rustiger. In Rheden is een periode geweest dat er groepen ontstonden rond het jongeren centrum.

Hetzelfde geldt voor de **locaties** waar de jeugd voor overlast zorgt. In het verleden waren dit bijvoorbeeld het Carolinapark in Dieren en jongeren centrum The Spot in Rheden. De overlast is daar destijds

² De gemeente heeft twee vaste momenten per jaar waarop de groepen uitvoerig in kaart worden gebracht: in februari en in september. Dat heeft onder meer te maken met schoolvakanties, die invloed hebben op de samenstelling van groepen. De aantallen in dit overzicht zijn gebaseerd op de inventarisaties van september, met uitzondering van die van 2016. Het komt voor dat groepen in de tussenliggende periode ontstaan of juist uit elkaar vallen. Het overzicht betreft daarmee een momentopname en geeft een globaal beeld. Vanaf 2011 is de gemeente Rheden gaan werken met de shortlistmethodiek van Bureau Beke. De kwalificaties 'hinderlijk', 'overlastgevend' en 'crimineel' zijn alleen af en toe van toepassing (geweest) op enkele groepen in Dieren. De groepen in Rheden en Velp zijn van begin af aan als 'aanvaardbaar' aangeduid en vallen daarmee buiten de indeling van de shortlistmethodiek.

³ Dit is een methodiek waar veel gemeenten mee werken om groepen in kaart te brengen en een aanpak te ontwikkelen.

beëindigd door achtereenvolgens gerichte inzet (2011) en sluiting van het jongeren centrum en sloop van het pand (2014). Tegelijkertijd zijn er af en toe ook nieuwe plekken bijgekomen (en weer verdwenen), zoals lunchroom 'Gezellig hè' in Dieren. Sommige plekken hebben voortdurend aantrekkingskracht op de jeugd en staan daarom ook bekend als de 'hotspots'. Dit zijn onder meer het jongeren centrum in Velp en het Callunaplein en omgeving in Dieren. Deze dynamiek beschreven we eerder al in de evaluatie van Pak(je)Kans (Van Marissing, 2013).

De respondenten benadrukken dat het over het geheel genomen weliswaar beter gaat, maar dat er altijd jeugd op straat zal zijn en dat het dus mogelijk is dat er nieuwe groepen en nieuwe overlastlocaties ontstaan. Zo heeft een deel van de jeugd in Velp volgens de wijkagent een laag opleidingsniveau en een aantal van hen ontvangt een Wajong-uitkering. In combinatie met afwijkende normen en waarden kan dat hen parten spelen in hun ontwikkeling en bestaat de kans dat zij in de toekomst op straat gaan rondhangen, bijvoorbeeld bij gebrek aan een passende dagbesteding. De wijkagent van Rheden ziet op dit moment geen toegevoegde waarde van de straatcoaches, omdat daar geen groepen zijn die om aandacht vragen, maar denkt dat dit in de toekomst kan veranderen, bijvoorbeeld door de komst van gezinnen uit de vernieuwingsgebieden van Arnhem, die mogelijk zal leiden tot nieuwe (groepen) jeugd op straat.

De winkelcentra van Dieren en Velp zullen volgens de geïnterviewde betrokkenen een onverminderde aantrekkingskracht blijven houden op de jeugd, onder meer vanwege de aanwezigheid van de supermarkt en de mogelijkheid om overdekt te hangen. Volgens sommige geïnterviewden is ook het contact met het winkelend publiek aantrekkelijk voor een aantal (groepen) jongeren: het is voor hen een manier om aandacht te vragen. Er zijn ook (groepen) jongeren die liever niet de aandacht trekken, omdat zij zich bezighouden met activiteiten als het gebruik van of dealen in drugs.

2.4 De preventieve werking van Pak(je)Kans

Toen Pak(je)Kans in 2009 werd opgezet, was dat met het doel een adequaat antwoord te bieden op ernstige vormen van overlast. Inmiddels is de overlast over het geheel genomen verminderd en is de inzet van de partners meer richting preventie opgeschoven. De samenwerking binnen Pak(je)Kans is erop gericht om problemen rond groepen jeugd in de openbare ruimte vroegtijdig te signaleren, ongewenste situaties voor te zijn en daar waar nodig gezamenlijk een passende aanpak te ontwikkelen en uit te voeren (zie [Bijlage 2](#)). De partners hebben de beschikking over een breed scala aan maatregelen, waaronder het aanspreken van de jongeren, het handhaven op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), het afleggen van huisbezoeken, het doorverwijzen naar hulpverlening en andere instanties en het ontzeggen van de toegang tot het jongeren centrum. Pak(je)Kans is aldus te karakteriseren als een aanpak met preventieve, curatieve, correctieve en repressieve elementen.

Doordat de partners gezamenlijk inzicht verwerven in de samenstelling en ontwikkeling van groepen, is er daadwerkelijk sprake van **vroegsignalering** en kan tijdig actie ondernomen worden. Het gaat daarbij niet alleen om het voorkomen van overlast, bijvoorbeeld door de aantrekkingskracht en de aanwas van groepen te beperken, maar ook om het signaleren van hulpvragen binnen de groepen. Zo werd een aantal jaren geleden een opkomend GHB-gebruik onder de jongeren geconstateerd en aangepakt. Een andere vorm van preventief optreden door de partners is door iets te veranderen in de **inrichting van de openbare ruimte**. Tot slot behoort ook het bieden van **alternatieven** voor het hangen op straat tot de preventieve maatregelen. Met name het jongerenwerk heeft tot taak jongeren te activeren en toe te leiden naar activiteiten.

In andere gevallen bestaat de inzet van de partners uit het **reageren op situaties**. In het verleden gebeurde dat onder meer bij overlastsituaties in het Carolinapark in Dieren en bij de Dekamarkt in Rheden. Bewoners en ondernemers waren blij met het (extra) toezicht door de straatcoaches in combinatie met enkele andere maatregelen en zagen de rust terugkeren (Van Marissing, 2013).

Soms is ook dat niet voldoende en wordt gekeken of er **specifieke persoons- of gebiedsgebonden maatregelen** moeten worden ingezet. Dat is met name het geval in Dieren, waar ondanks de inzet van alle partners, nog steeds enkele groepen jongeren op straat voor overlast zorgen bij bewoners, winkelend publiek en winkeliers. Ook hebben de partners daar sinds enige tijd te maken met aanwas van boven: groepsleden die niet meer als jongere te kwalificeren zijn. Vanwege hun oudere leeftijd vraagt dat om specifieke maatregelen, bijvoorbeeld omdat zij niet (meer) in aanmerking komen voor bepaalde regelingen of (hulpverlenings)trajecten. De aanpak is zo vormgegeven dat voor elke groep een op maat gesneden aanpak wordt geformuleerd en dat daar waar nodig wordt opgeschaald, bijvoorbeeld door gebiedsverboden uit te vaardigen.

Het is opvallend, maar tegelijkertijd ook begrijpelijk dat de respondenten weinig concrete voorbeelden noemen van preventie. Het is namelijk altijd lastig om aan te geven wat je hebt voorkomen en wat daarbij precies de doorslag heeft gegeven. In **bijlage 1** gaan we hier kort op in. Daarnaast benadrukt een aantal respondenten dat Pak(je)Kans is ontwikkeld als antwoord op de ervaren overlast van groepen jeugd in de openbare ruimte en niet als preventief instrument. Wanneer er geen groepen zijn, zoals op een aantal momenten in Rheden en Velp het geval was, wordt de

LEESTIPS

In hun rapport [Aanspreken op straat](#) maken Lotte Loef en collega's een inventarisatie van 24 gemeenten, die straatcoaches in dienst hebben. Interessant is de onderverdeling in drie typen straatcoaches. Ook geven zij een goede beschrijving van het ontstaan van deze nieuwe aanpak in de gemeente Amsterdam.

In het evaluatieonderzoek dat Anton van Wijk in 2011 uitvoerde in opdracht van de gemeente Den Bosch, getiteld [Geen werk voor watjes](#), staat een aantal aanbevelingen om de effectiviteit van de inzet van straatcoaches te verhogen en de samenwerking met de partners te versterken en te verbeteren.

In de evaluatie van de pilot in Rotterdam, getiteld [Straatcoach 2.0](#), gaan Mohamed Bouziane en Iliass El Hadioui uitvoerig in op de relatie van de straatcoaches met de politie, het jongerenwerk, ondernemers, wijkbewoners en andere partijen.

In een evaluatie die [het Verwey-Jonker Instituut](#) in 2010 uitvoerde in de gemeente Venlo, gaat Erik van Marissing onder andere in op de invloed van afstanden, cultuur en de specifieke achtergrond van de straatcoaches.

frequentie van het overleg teruggeschroefd en zijn er minder gelegenheden waarbij gezamenlijk wordt besproken hoe het gaat en of er eventueel preventieve ingrepen nodig en mogelijk zijn.

2.5 Het aandeel van de straatcoaches binnen de samenwerking

In deze paragraaf gaan we in op de specifieke functionaliteit van straatcoach. Binnen Pak(je)Kans werken de straatcoaches (FRED Beveiligt) samen met het jongerenwerk (Radar Uitvoering), de politie en de hulpverlening (via de casusregisseurs van het Sociaal Gebiedsteam). De gemeente Rheden coördineert de samenwerking op hoofdlijnen. In de dagelijkse uitvoering hebben de afzonderlijke partijen en personen vooral onderling contact.

In 2011 en 2012 hebben we de samenwerking binnen Pak(je)Kans geëvalueerd en specifiek aandacht besteed aan de vraag in hoeverre de inzet van straatcoaches een meerwaarde vormde ten opzichte van die van de politie, het jongerenwerk en de hulpverlening (Van Marissing, 2013). We concludeerden dat het opzetten van een nieuwe samenwerkingsstructuur tijd nodig had en daarom in het begin nog niet optimaal functioneerde. Inmiddels is de samenwerking uitgekristalliseerd en ervaren de meeste betrokkenen de werkwijze als nuttig, zo blijkt uit gesprekken met alle partners van Pak(je)Kans. Zij zien in de specifieke rol van de straat-

coaches een belangrijke aanvulling op het werk van de politie, het jongerenwerk en de hulpverlening. Vooral de partners in Dieren, de kern waar de meeste overlast wordt ervaren van jeugd op straat, zijn blij met de goede informatiepositie, die zij mede dankzij de inzet van de straatcoaches hebben.

De straatcoaches verzamelen informatie over (leden van) groepen die de partners ook in hun eigen werk kunnen inzetten. Het betreft daarbij vaak inspanningen en, mede daardoor, ook resultaten en effecten die voor de buitenwereld niet altijd en/of minder zichtbaar zijn, zoals we onder andere blijkt uit de uitspraak van een wijkagent over het voorkomen van conflicten (zie kader). In het bestek van de straatcoaches staat dat zij naast dagrapportages ook maandelijks een sfeerrapportage dienen op te leveren aan de gemeente. In de praktijk doen zij dat niet en verwerkt een medewerker van de gemeente alle dagrapportages in het systeem. De straatcoaches lichten de trends die zij signaleren mondeling toe in het Pak(je)Kans overleg.

Ook andere partijen die direct of indirect van doen hebben met de inzet van de straatcoaches, zoals winkeliers en gemeentelijke diensten, zoals het buurtbeheer, zijn positief over de zichtbare aanwezigheid en inzet van de straatcoaches. Ze noemen concrete voorbeelden uit eigen ervaring, zoals het feit dat een bepaalde groep zich niet meer op een bepaalde plek laat zien of een succesvolle bemiddeling tussen de jeugd en de buurt (zie citaat). Maar ze spreken ook van een gevoelsmatige meerwaarde, waarbij ze zich onder andere baseren op eigen observaties en berichten van andere samenwerkingspartners.

“Het feit dat je ze beter in beeld hebt, helpt ook bij het voorkomen van conflicten, omdat je de mensen kent.”

Wijkagent Dieren

“De straatcoaches hebben bijvoorbeeld bereikt dat jongeren spullen hebben vergoed die door voetballen zijn gesneuveld. En ik hoor ook van de winkeliers goede berichten.”

Gastheer Dieren

De meerwaarde van de specifieke functionaliteit

De straatcoaches zijn primair op straat om zichtbaar aanwezig te zijn, contact te leggen met de jeugd en informatie te verzamelen over de jongeren, die relevant is voor de partners. Wanneer we kijken naar de samenwerking, zien we dat de straatcoaches **een specifieke rol** vervullen. Anders dan het jongerenwerk hoeven zij geen activiteiten met de jongeren te ondernemen, maar kunnen zij gewoon een kort praatje maken en weer weggaan. Jongeren hebben bij de straatcoaches niet het gevoel dat ze worden uitgehooard. En anders dan de politie kunnen de straatcoaches de jongeren niet beboeten. Ze kunnen hen wel aanspreken op hun gedrag, maar vervolgens is het aan de jongeren zelf om die aanwijzingen al dan niet op te volgen.

Vanwege deze twee specifieke kenmerken van hun functie zijn de straatcoaches in staat om **informatie te verzamelen** van en over de jongeren, die andere partners niet of pas na langere tijd verkrijgen, ondanks het feit dat de straatcoaches altijd transparant zijn over hun samenwerking met politie en andere partners. Uit de interviews met de partners van Pak(je)Kans blijkt dat anderen hier zelfs rekening mee houden: politie en jongerenwerk weten dat ze bepaalde informatie (ook) wel via de straatcoaches krijgen en daarom soms zelf minder inspanningen hoeven te verrichten. Indirect dragen de straatcoaches bij aan een beter beeld bij de gemeente en de politie, omdat zij de bewoners en ondernemers die zij tijdens hun dienst spreken altijd vragen om overlast te melden, zodat de betreffende instanties actie kunnen ondernemen.

Ten tweede zien we dat de **zichtbare aanwezigheid** een belangrijke toevoeging vormt op de inzet van de andere partners, vanwege de preventieve werking die daar van uitgaat. Veel mensen vinden het prettig om te zien dat er mensen op straat zijn die de boel in de gaten houden. We zagen dat in de eerdere evaluatie, waar uit bleek dat bewoners soms wel tevreden waren over de inzet van de straatcoaches, maar minder over die van de politie, omdat die veel volgens hen minder zichtbaar was (Van Marissing, 2013). Ook nu zien we dit aspect terugkomen: zo geeft de voorzitter van de ondernemersvereniging op het Callunaplein aan dat de winkeliers de zichtbare aanwezigheid van de straatcoaches waarderen. Het geeft hen het gevoel dat er de jongeren goed in de gaten worden gehouden en dat er kan worden ingegrepen wanneer er sprake is van overlast.

Tot slot wordt in de gesprekken met betrokkenen een aantal keren verwezen naar het feit dat de straatcoaches ook in andere gemeenten werkzaam zijn (geweest) en die **ervaringen inbrengen** in Pak(je)Kans. Dat is ook de plek waar goede voorbeelden kunnen worden geborgd.

2.6 Conclusies

In dit hoofdstuk hebben we gekeken naar de ontwikkeling van de ervaren overlast, de mate waarin daarbij sprake is (geweest) van preventieve inzet en de specifieke functionaliteit van de straatcoaches binnen de samenwerking van Pak(je)Kans. We stellen vast dat de overlast over het geheel genomen is afgenomen, dat er minder groepen zijn die voor overlast zorgen en dat er minder locaties zijn waar overlast wordt ervaren. Tegelijkertijd is er een aantal plekken dat onverminderd aantrekkingskracht blijft uitoefenen op de jeugd en zullen er altijd groepen jongeren zijn die in de openbare ruimte samen komen.

Het onderzoek laat duidelijk zien dat Pak(je)Kans als samenwerkingsmodel niet ter discussie staat. Ongeacht welke specifieke partners er deelnemen, vinden alle partners het belangrijk dat er een structuur bestaat waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan het voorkomen en beperken van overlast door jeugd in de openbare ruimte. Het gaat om preventief optreden tegen mogelijke overlast, het reageren op situaties en het opstellen van specifieke maatregelen. Het feit dat de frequentie van het overleg en de intensiteit van de samenwerking kan meebewegen met de praktijk, wordt door de respondenten als prettig ervaren.

Binnen het samenwerkingsverband is duidelijk wat de functionaliteit van de straatcoaches is en wat die functionaliteit toevoegt. De verkennersrol, waarover de gemeente spreekt, wordt herkend. De straatcoaches zijn in staat om voor andere partners unieke informatie te verzamelen van en over de jongeren. Door hun zichtbare aanwezigheid werken ze preventief aan minder overlast en brengen ervaringen van elders in in Pak(je)Kans.

3. De relatie van Pak(je)Kans met andere samenwerkingsverbanden

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk brengen we het speelveld van de zorg rondom jeugd in beeld en geven antwoord op de vraag in hoeverre er sprake is van overlappende taken en verantwoordelijkheden. Het hoofdstuk is als volgt opgebouwd. In [paragraaf 3.2](#) en [paragraaf 3.3](#) bespreken we het speelveld van zorg rondom jongeren. Eerst de overlegvormen en dan relevante projecten en voorzieningen. Vervolgens maken we in [paragraaf 3.4](#) een analyse van de taken en verantwoordelijkheden van de betreffende professionals en kijken we of en in hoeverre er sprake is van overlap. In [paragraaf 3.5](#) vatten we de belangrijkste conclusies samen.

3.2 Samenwerkingsvormen rondom jongeren

De aanpak van groepen jeugd in de openbare ruimte is belegd bij Pak(je)Kans (zie [hoofdstuk 2](#)). Daarnaast komen jongeren wel eens ter sprake in het overleg van het Gebiedsteam Leefomgeving. Dit is een samenwerking tussen gemeente en externe partijen, gericht op de ruimtelijke omgeving. Tot slot houdt ook het Sociaal Gebiedsteam zich bezig met jongeren. Dit team verzorgt de toegang tot (geïndiceerde) zorg en ondersteuning. In [Bijlage 2](#) zijn de teams overzichtelijk weergegeven.

Ruimtelijke vraagstukken: Gebiedsteam Leefomgeving

Het **Gebiedsteam Leefomgeving** bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente (veiligheid), politie, jongerenwerk, handhaving, woningcorporatie Vivare, buurtbeheer en de krachtcoach. De krachtcoach is een zelfstandig werkende professional die voorheen opereerde onder de naam buurtcoach. De coach treedt op als verbinder tussen voorzieningen, (in)formele organisaties en bewoners. Hij/zij ondersteunt bewoners, vrijwilligers en stagiaires bij het creëren van meer zelf- en samenredzaamheid in de gemeente. De coach is in dienst van Radar Uitvoering en wordt ingehuurd door de gemeente Rheden.

Het Gebiedsteam Leefomgeving komt in principe eens in de zes weken bij elkaar om zaken te bespreken die te maken hebben met de leefbaarheid van buurten en wijken. Als er te weinig agendapunten zijn of teveel leden verhinderd zijn, dan kan dan besloten worden om het overleg te annuleren. Leefbaarheid “is heel divers”, aldus de gastheer van Dieren, “hangplekken, buurtinitiatieven, projecten en soms ook een stukje Pak(je)Kans.” Het overleg kent een thematisch overleg en een overleg aan de hand van casuïstiek (Gemeente Rheden, 2016a). Soms komt in dit overleg een situatie ter sprake die te maken heeft met jeugdoverlast. Deze zaken kunnen dan door de wijkagent, de jongerenwerker en de beleidsmedewerker veiligheid worden geagendeerd voor het eerstvolgende Pak(je)Kansoverleg.

Opvallend is dat drie van de vijf partijen die deelnemen aan Pak(je)Kans overleg ook deel uitmaken van het Gebiedsteam Leefomgeving: de wijkagent, de jongerenwerker en de beleidsmedewerker veiligheid. De straatcoaches maken geen deel uit van het Gebiedsteam Leefomgeving. Volgens de Memo Gebiedsteam Leefomgeving en Pak(je)Kans (Gemeente Rheden, 2016a) zou ook iemand van het Sociaal Gebiedsteam bij het casuïstiekdeel van het overleg aanschuiven, maar in de praktijk gebeurt dat niet. Als zich vraagstukken aandienen die in het Sociaal Gebiedsteam besproken zouden moeten worden, hebben alle deelnemers de verantwoordelijkheid om te zorgen dat het daar geagendeerd wordt. In de praktijk is het meestal de beleidsmedewerker veiligheid, die deze casussen doorstuurt naar het Sociaal Gebiedsteam.

Individuele problematiek: Sociaal gebiedsteam

Het **Sociaal Gebiedsteam** is primair gericht op individuele problematiek en vormt de toegang tot (geïndiceerde) zorg en ondersteuning. Partijen die hierbij betrokken zijn, zijn onder meer de Regionale Instelling voor Beschermende Woonvormen (beter bekend als het RIBW), maatschappelijk werk,

schoolmaatschappelijk werk, schuldhulpverlening, het Steunpunt Informele Zorg (SIZA) en enkele Wmo-organisaties. De schakel tussen het Sociaal Gebiedsteam en Pak(je)Kans is de casusregisseur. Wanneer de straatcoaches hulpvragen signaleren bij een jongere in een van de groepen die zij bezoeken, kunnen ze de betreffende jongere doorverwijzen naar het Sociaal Gebiedsteam. Uit de interviews blijkt dat sinds de oprichting van het Sociaal Gebiedsteam dit (nog) geen enkele keer is gebeurd. Dat wil niet zeggen dat zorgen om jongeren niet worden gedeeld: als er in het Pak(je)Kans overleg jongeren worden besproken om wie zorgen zijn, wordt dat doorgegeven aan de casusregisseurs van het Sociaal Gebiedsteam of rechtstreeks met een van de eerder genoemde partijen die via het Sociaal Gebiedsteam zijn ontsloten. De casusregisseurs zijn dus niet altijd bij betrokken bij de doorverwijzing van individuele jongeren die door de leden van Pak(je)Kans worden gesignaleerd en mede daardoor vinden sommige casusregisseurs het weinig zinvol om deel te nemen aan Pak(je)Kans.

Meerdere respondenten geven aan het wegvallen van de ambulante hulpverlening (vroeger bekend als het JEKK) te betreuren. “De JEKKer was in staat om hulp en ondersteuning te bieden aan de omgeving van de jongere. Juist die begeleiding maakt dat de jongere ook door het gezin en anderen in zijn sociale omgeving werd ondersteund of anderszins beïnvloed”, aldus een van de wijkagenten. In principe is die functie nu belegd bij de casusregisseurs van het Sociaal Gebiedsteam, maar sommigen van hen zien zichzelf meer als coördinatoren, die vragen kunnen ophalen en vervolgens kunnen uitzetten bij de juiste partij. Sommigen zien zichzelf niet als een uitvoerende professional die bijvoorbeeld samen met een jongerewerker op huisbezoek gaat. Een van de casusregisseurs zegt daarover het volgende: “Het gaat vaak niet om feiten, daar kan ik niet zoveel mee. Je kunt niet zomaar op huisbezoek omdat je iets hoort, omdat je iets opvangt.”

Is er sprake van overlap?

Op papier is de focus van de drie overleggen helder: Pak(je)Kans richt zich op groepen, het Gebiedsteam Leefomgeving richt zich op plekken (domeinen) en het Sociaal Gebiedsteam richt zich op individuen. In de praktijk is het voor de deelnemers soms lastig om te bepalen in welk overleg een vraagstuk besproken moet worden. Zo bespreken de leden van het Gebiedsteam Leefomgeving “casuïstiek wat niet per definitie in het Sociaal Gebiedsteam hoort, maar waar wel veel verschillende partners mee bezig zijn” (gemeente Rheden 2016a). Het enige duidelijke criterium om te bepalen of de casus thuishoort in het Gebiedsteam Leefomgeving of het Sociaal Gebiedsteam, is of er sprake is van multiproblematiek. Is dat het geval, dan gaat de casus direct naar het Sociaal Gebiedsteam.

Er bestaat enige mate van overlap tussen de mensen die betrokken zijn bij Pak(je)Kans, het Gebiedsteam Leefomgeving en het Sociaal Gebiedsteam. Dit heeft als voordeel dat informatie op correcte wijze en met waarborg van privacy gedeeld kan worden en dat de vraagstukken op de juiste plek kunnen worden belegd. Een nadeel is dat de structuren (veel) tijd vragen van de professionals, zowel direct (de aanwezigheid bij de vergaderingen) als indirect (voorbereidingstijd, reistijd, uitvoeren actiepunten). Om zo efficiënt mogelijk te kunnen omgaan met de schaarse tijd en om te voorkomen dat deelnemers ‘voor niks’ naar een overleg komen, wordt hen daarom de mogelijkheid geboden om op basis van de agenda in te schatten of aanwezigheid wel of niet relevant is. In de praktijk zien we echter dat dit niet altijd werkt, bijvoorbeeld omdat een van de partners zelf denkt niet aanwezig te hoeven zijn, maar de andere partners hem of haar dan missen.

3.3 Projecten en voorzieningen voor jongeren

Projecten

Het jeugdbeleid in de gemeente Rheden krijgt onder meer vorm in de werkwijze 'Jimmy's', die door het jongerenwerk wordt gehanteerd. Specifieke inzet op werk en scholing is er via het project '2Get-There' en de provinciale pilot 'Jongeren Netwerk' helpt jongeren met het verkrijgen van informatie over alles wat hen bezighoudt en waarover zij vragen hebben

2GetThere

Een recent gestart project is **2GetThere**. Dit project, gestart in opdracht van Werk & Inkomen, voorziet in peer to peer coaching van en voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar zonder werk, opleiding of dagbesteding waarvoor (naar vermogen) scholings- en/of arbeidsmogelijkheden zijn (Gemeente Rheden, z.j.). Jongeren kunnen zichzelf aanmelden, maar ze kunnen ook worden aangemeld door bijvoorbeeld hun ouders, een jongerenwerker of een straatcoach. Na aanmelding kiezen ze zelf wie ze als coach willen. Het eerste jaar was de doelstelling om 25 jongeren te begeleiden, maar inmiddels zijn het er al 35 en de verwachting is dat dit aantal de komende jaren zal toenemen.

De jongerencoaches van 2GetThere zijn zoveel mogelijk op straat om de jongeren op te zoeken. Daarnaast worden jongeren door bijvoorbeeld de jongerenwerkers gewezen op het aanbod van 2GetThere. Daarbij vindt geen warme overdracht plaats: jongeren moeten zich zelf aanmelden. Om de verbinding tussen het jongerenwerk en 2GetThere te versterken, is een van de medewerkers van 2GetThere een aantal keren bij het jongerenwerk aanwezig geweest.

De jongerencoach van 2GetThere richt zich op individuele jongeren, maar die jongeren kunnen uiteraard deel uitmaken van de groepen die ook door de straatcoaches worden gezien, bezocht en in kaart gebracht. Het is niet bekend of er onder de jongeren die zich bij 2GetThere hebben aangemeld ook jongeren zijn die besproken worden bij Pak(je)Kans.

Naar aanleiding van signalen van de jongerencoaches en samenwerkingspartners dat er meer behoefte is aan individuele begeleiding, heeft 2GetThere recent is een nieuwe jongerencoach aangenomen, die tot taak heeft om jongeren op te zoeken die tot de moeilijkere doelgroep behoren, bijvoorbeeld jongeren die crimineel gedrag vertonen of drugs gebruiken. Er bestaat een kans dat deze coach in de nabije toekomst deels dezelfde jongeren zal gaan spreken als de straatcoaches, maar dan niet met het doel hen aan te spreken op hun gedrag, maar om hulpvragen op te halen. Deze extra functie lijkt daarmee op de professionele ambulante hulpverlening, die via het Sociaal Gebiedsteam kan worden ingeschakeld, met als verschil dat de coach van 2GetThere een peer to peer benadering hanteert en zelf ervaringsdeskundig is.

Jimmy's

Een tweede ontwikkeling binnen het jeugdbeleid, is de introductie van de werkwijze **Jimmy's**. Deze werkwijze is opgezet na sluiting van jongerencentrum The Spot in Rheden vanuit de gedachte dat jongeren niet per se een plek nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen, maar vooral een netwerk (Gemeente Rheden, 2015a). Jimmy's is ontwikkeld door de organisatie Up to Us uit Groningen en is in Rheden geïmplementeerd als onderdeel van het reguliere jongerenwerk van Radar Uitvoering. Jimmy's richt zich niet alleen op jongeren met hulpvragen, of op jongeren die problemen veroorzaken, maar op alle jongeren in de gemeente Rheden. Jimmy's bedient daarmee een bredere doelgroep dan 2GetThere en het Sociaal Gebiedsteam: "Op dit moment worden vooral jongeren bereikt die een sterke behoefte hebben aan een hangplek en niet zozeer de jongeren die hun talenten willen ontwikkelen en inzetten voor en met andere jongeren. Daarnaast moet het jongerenwerk voor alle jongeren worden en niet alleen voor degenen die overlast veroorzaken op straat" (Up to Us

2014, p.3). In de uitwerking per kern (pp.4-5) zien we dat de partners met de inzet van Jimmy's streven naar het bereiken van nieuwe groepen, bijvoorbeeld rond het jongeren centrum in Dieren: "De vaste groep die het jongeren centrum bezoekt is bekend bij het jongerenwerk en andere netwerkpartners. Onbewust sluit het bezoek van de huidige groep jongeren andere jongeren uit. (...) Jimmy's zou voor Dieren een mooie paraplu zijn om het imago van het jongeren centrum te verbeteren en de verbinding te leggen met meer (groepen) jongeren." Ook voor Rheden en Velp zien we dat Jimmy's zich richt op andere vindplaatsen dan de straat, zoals de scholen. Daar waar Pak(je)Kans zich juist concentreert op de groepen op straat, kijkt Jimmy's dus vooral naar (groepen) jongeren die nog niet in beeld zijn. Een van de jongerenwerkers geeft aan dat de doelen en werkwijze van Jimmy's wel altijd in het achterhoofd worden gehouden bij het bespreken van groepen jongeren en dat desgewenst kan worden bekeken of ze daarvoor in aanmerking komen. Tot nu toe is dat een enkele keer het geval geweest.

JongerenNetwerk

Onlangs heeft de gemeente Rheden zich aangesloten bij een pilotproject van de Provincie Gelderland, dat de naam **JongerenNetwerk draagt**. Met dit netwerk wil de gemeente samen met vijf andere gemeenten uit de regio "jongeren uit Gelderland die te maken hebben of krijgen met Zorg voor Jeugd ondersteunen door hen een online plek te bieden om hun vragen te stellen, informatie in te winnen, klachten te uiten, het gesprek aan te gaan en een maatje te vinden" (Gemeente Rheden, 2015c, p1.). Het JongerenNetwerk heeft daarmee niet alleen een ander schaalniveau dan de eerder genoemde projecten, maar ook een ander karakter. Het netwerk richt zich nadrukkelijk op jongeren die jeugdhulp (gaan) krijgen. Een van de medewerkers van de gemeente omschrijft het JongerenNetwerk als 'de TomTom in het oerwoud van aanbieders van jeugdhulp'. Het is mogelijk dat de jeugd die deel uitmaakt van de groepen waar Pak(je)Kans zich op richt, interesse heeft in dit netwerk, maar het is niet bekend of dat in de praktijk ook het geval is. Wanneer de partners vragen signaleren bij de jeugd op straat, kunnen zij hen doorverwijzen naar het JongerenNetwerk. Het is niet bekend hoeveel jongeren er sinds de start van de pilot zijn doorverwezen naar het JongerenNetwerk.

Voorzieningen en vindplaatsen

Naast projecten is er een aantal **fysieke voorzieningen** specifiek gericht op jongeren in de gemeente Rheden. Op die plekken kunnen professionals contact leggen met de jeugd en (hulp)vragen signaleren. De belangrijkste plekken zijn het jongeren centrum The Unit in Dieren, jongeren centrum The Maxx in Velp en Second House in Velp (een buurthuis dat fungeert als laagdrempelige inloop voor kinderen en jongeren van 4 t/m 23). Het jongeren centrum in Rheden is in 2014 gesloten, mede vanwege het feit dat daarmee een einde kon worden gemaakt aan overlast die werd veroorzaakt door een groep jongeren (Gemeente Rheden, 2015a).

Uit de gesprekken komt nog een aantal andere relevante **vindplaatsen** naar voren: plekken waar jongeren kunnen worden bereikt, waar probleemgedrag kan worden geadresseerd en waar hulpvragen kunnen worden gesignaleerd. Dat is ten eerste de school. Vanuit Pak(je)Kans is er geen structureel contact met de scholen. Dat contact verloopt met name via de individuele partners. Zo bezoeken de straatcoaches soms het ROC A12 en Arentheem College in Velp, organiseert het jongerenwerk activiteiten op scholen en gaat ook de politie af en toe naar scholen toe, bijvoorbeeld voor een kluisjescontrole. Een aantal partners geeft aan dat het contact met de scholen op papier wel geregeld is, maar dat het in de praktijk nogal eens voorkomt dat er volgens hen te weinig informatie over de jeugd wordt gedeeld. Een tweede vindplaats die nu nog amper deel lijkt uit te maken van de structuur, is het verenigingsleven en in het bijzonder de sportvereniging. Hier ligt volgens een van de wijkagenten een duidelijke opgave voor de jongerenwerkers "die actief op zoek gaan naar jongeren met

problemen. Zij kunnen en moeten zorgen voor verbinding, bijvoorbeeld met de sportclubs of andere instellingen die met jeugd bezig zijn.”

3.4 Taken en verantwoordelijkheden

In hoeverre is er sprake van overlappende taken en verantwoordelijkheden? Op tal van plekken wordt gesproken over jongeren en veel partijen spannen zich in om jongeren te ondersteunen. Elke betrokkene heeft daarbij een eigen taak: de straatcoaches zijn er primair om jongeren aan te spreken op ongewenst gedrag, de coaches van 2GetThere zijn er om jongeren te helpen een opleiding, baan of anderszins zinvolle dagbesteding te vinden en vanuit het JongerenNetwerk ligt de focus op het voorzien in een goede toegang tot informatie over hulp- en zorgvragen. Voor het daadwerkelijk aanbod van zorg of ondersteuning kunnen jongeren terecht bij het Sociaal Gebiedsteam en schoolmaatschappelijk werk. Jimmy's, is vooral een manier van werken, waarbij veel meer wordt gekeken naar wat jongeren zelf willen en kunnen.

In de praktijk is het goed mogelijk dat partijen dezelfde jongeren bezoeken en dat er dus dubbel werk wordt verricht. Op basis van de gesprekken met betrokken professionals constateren we dat dat slechts af en toe voorkomt. Er is nauwelijks overlap tussen de jongeren die zich in groepen op straat vertonen en jongeren die individueel hulp of ondersteuning nodig hebben. Daar waar Pak(je)Kans zich duidelijk richt op groepen jeugd op straat, richten de projecten zich vooral op individuele jongeren, waaronder ook jongeren die nog niet in beeld zijn bij bijvoorbeeld de jongerencentra. We stellen vast dat er sinds de komst van het Sociaal Gebiedsteam nog geen doorverwijzingen hebben plaatsgevonden van de straatcoaches naar het Sociaal Gebiedsteam, noch rechtstreeks, noch via Pak(je)Kans. Ook hebben de straatcoaches geen jongeren aangemeld bij projecten als Jimmy's of 2GetThere. Dat komt onder meer omdat de focus op dit moment vooral ligt op de groepen in Dieren, waar andere vraagstukken spelen dan hulpvragen, maar ook omdat de initiatieven nog niet zo lang bestaan er nog weinig onderling contact is geweest tussen de straatcoaches en de uitvoerende professionals van beide initiatieven. Vanuit het jongerenwerk zijn wel jongeren aangemeld bij Jimmy's, in die zin dat zij bij alle jongeren die bij Pak(je)Kans worden besproken de doelen en werkwijze van Jimmy's in het achterhoofd hebben. Daar waar het voor de betreffende jongere baat zou kunnen hebben bij contact met Jimmy's, wordt bekeken of dat mogelijk en wenselijk is. Verder lijkt er vooralsnog slechts zeer beperkt sprake van uitwisseling tussen de partners van Pak(je)Kans en de personen die zich bezighouden met 2GetThere en het JongerenNetwerk.

3.5 Conclusies

Op basis van het voorgaande concluderen we dat het speelveld divers is. Een groot aantal partijen spant zich in voor het welzijn van jongeren in de gemeente Rheden, zowel via regulier beleid als via projecten. We stellen vast dat de verschillende aanpakken naast elkaar kunnen bestaan, omdat ze zich op verschillende typen jongeren richten en verschillende vindplaatsen gebruiken. We hebben geen aanwijzingen gevonden om aan te nemen dat de jongeren die voor overlast zorgen een hulp- of zorgvraag hebben of behoefte hebben aan steun bij het vinden van werk of een opleiding en vice versa. Jongeren die op straat hangen en soms voor overlast zorgen, hebben niet per se problemen, maar vinden het gewoon leuk om in een groepje rond te hangen. Diegenen die hulp- of zorgvragen hebben, zijn vaak niet ontvankelijk voor hulp, vanwege de groepsdruk. De straatcoaches kunnen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van zulke jongeren, door informatie te verzamelen en te delen over hoe de betreffende jongere zich los van de groep zou kunnen maken. Pas dan ontstaat vaak een situatie waarin de jongere ontvankelijk is voor hulp of ondersteuning. Omgekeerd laten jongeren met hulp- of zorgvragen zich lang niet altijd op (in een groep) op straat zien. Er is wel enige overlap, maar deze is tot nog toe zeer beperkt.

4. Kosten en baten van de straatcoaches

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de vraag wat de kosten en baten zijn van de inspanningen die door de straatcoaches worden geleverd en bij wie die kosten en baten terecht komen. We doen dat aan de hand van de 'Effectenarena'. We zetten allereerst uiteen welk werk wordt gedaan, bij wie welk effect wordt gevoeld en wie de kosten dragen. Indien mogelijk monetariseren we vervolgens de baten op basis van beschikbare gegevens. We maken daarbij gebruik van de zogenaamde [maatschappelijke prijslijst](#). We sluiten af met conclusies.

4.2 De inspanningen en hun meerwaarde

De inspanningen van de straatcoaches zijn gericht op het voorkomen en verminderen van ervaren overlast door jeugd in de openbare ruimte. Er is geen enkele andere partij vanuit de gemeente die dit expliciet tot doel heeft (zie o.a. Gemeente Rheden 2014d, 2015b, 2015c, 2016b). Wel vinden er activiteiten door anderen plaats in de preventieve sfeer, die kunnen bijdragen aan een vermindering van de ervaren overlast in de openbare ruimte. Het gaat onder meer om inspanningen van het jongerenwerk, (jeugd)zorg die wordt verleend, het werk van toezicht en handhaving (boa's) en buurtbeheer. Ook inspanningen van partijen die niet onder de gemeente vallen, zoals de politie en scholen, zijn uiteraard van belang bij het voorkomen, signaleren en bestrijden van overlast.

In [hoofdstuk 2](#) hebben we de meerwaarde van het werk van de straatcoaches beschreven: ze verzamelen unieke informatie over groepen jeugd in de openbare ruimte, kunnen ervaringen van elders inbrengen in het samenwerkingsverband en zijn zichtbaar aanwezig voor jongeren, bewoners en ondernemers.

Deze effecten van het werk van de straatcoaches komen allereerst en vooral neer bij de [partners van Pak\(je\)Kans](#): de politie, het jongerenwerk en – in mindere mate - de casusregisseurs van het Sociaal Gebiedsteam. Deze partijen hoeven zelf minder werk te verrichten voor het verzamelen van de informatie en inzichten uit andere gemeenten over groepen en overlastlocaties.

Daarnaast komen deze effecten terecht bij [bewoners en winkeliers die](#) minder overlast ervaren door jeugd in de openbare ruimte. Echter, de geïnterviewde betrokkenen claimen amper dat er door het werk van de straatcoaches daadwerkelijk minder graffiti is gespoten, een bedreiging is voorkomen, een vernieling is tegengegaan en dergelijke. Voor het gedrag van de jongeren uit de gevolgde jongerengroep wordt dus slechts een klein preventief effect benoemd.

We hebben weinig voorbeelden gevonden van effecten van de inzet van de straatcoaches op [de jongeren zelf](#), bijvoorbeeld dat zij weer terug naar school zijn gegaan of dat voorkomen is dat zij in het criminele circuit terecht kwamen. Wel zagen we bijvoorbeeld het wegnemen van negatieve gedragingen bij jongerencentrum The Spot en het vergoeden van schade in Dieren.

4.3 Welke kosten en baten zijn hiermee gepaard?

Kosten

De gemeente investeert als enige in de aanwezigheid van de straatcoaches. De kosten van de straatcoaches bedragen €90.000,- per jaar.

Baten

Aan de extra kennis en inzichten voor de partners van het Pak(je)Kans overleg is moeilijk een bedrag te hangen. Wat is de verkregen informatie precies waard? Als anderen dezelfde informatie zouden

moeten verzamelen zijn die niet per se goedkoper. Straatcoaches zijn per uur goedkoper dan een uur politie inzet of een uur jongerenwerk. Echter, om aan het benodigde inzicht te kunnen komen, zouden jongerenwerk en politie ook efficiënter kunnen opereren. Zij kunnen de informatieverzameling namelijk combineren met hun overige werkzaamheden.

Een recent fenomeen, dat we bij veel andere gemeenten zien, is de inzet van een jeugd boa. Dat is een buitengewoon opsporingsambtenaar met een taakaccent op jeugd, net zoals er ook boa's zijn met taakaccenten milieu of verkeer. Deze persoon is in dienst van de gemeente, draagt een uniform en beschikt over een portofoon (zie [hoofdstuk 5](#)). De kosten van een jeugdboa zijn vergelijkbaar met die van een straatcoach. Een jeugd boa kan wel iets efficiënter opereren als deze tegelijkertijd ook voor andere taken inzetbaar is.

Indien daadwerkelijk incidenten als vernielingen worden tegengegaan, kan dit per incident een besparing van honderden tot zelfs duizenden euro's opleveren. Wanneer de overlast afneemt, betekent dit voorts dat de beleidsmedewerker van de gemeente minder overlastmeldingen hoeft in te nemen, uit te zetten bij leden van Pak(je)Kans of andere partners en terug te koppelen. Er dienen veel incidenten en meldingen te zijn voorkomen om de genoemde investering van €90.000,- 'terug te verdienen'.

De verminderde ervaren overlast door winkeliers en omwonenden is beperkt. We hebben ook niet kunnen constateren dat de inzet van de straatcoaches zodanig effect heeft op jongeren dat zij niet in het criminele circuit terechtkomen of schooluitval is voorkomen. Voor beide potentiële effecten kunnen we dus geen geldbedragen opnemen als de baten van de aanpak.

4.4 Conclusie

De kosten van de straatcoaches worden volledig gedragen door de gemeente. De kosten bedragen €90.000,- per jaar. De partijen die hier de meeste baat bij hebben zijn de partners uit het Pak(je)Kans overleg, vooral vanwege de (extra) informatie die zij krijgen aangeleverd. De vraag is hoeveel die informatie de gemeente en haar partners waard is. Zouden ze de informatie zelf moeten verzamelen, dan zouden ze snel ongeveer even duur uit zijn.

5. Ervaringen van andere gemeenten

5.1 Inleiding

Het verdwijnen van de straatcoaches van FRED Beveiligd, eind 2016, zal hoe dan ook een verandering in de gemeentelijke aanpak teweeg brengen. Taken kunnen (gedeeltelijk) worden overgenomen door andere partners van Pak(je)Kans of wellicht komen te vervallen. We kijken welke lessen hierover zijn te trekken uit de ervaringen van andere gemeenten die in het verleden straatcoaches in dienst hadden of die nog steeds in dienst hebben. We starten met een overzicht van de opkomst van de straatcoaches en de redenen van gemeenten om te stoppen of daarmee door te gaan. Vervolgens kijken we naar de manier waarop gemeenten, die gestopt zijn met straatcoaches, dat opgevangen hebben. We kijken apart naar de mogelijkheden efficiënter te werken en sluiten af met conclusies.

5.2 Opkomst straatcoaches

Het concept straatcoaches is in 2006 ontstaan in Amsterdam als nieuw instrument in de strijd tegen jeugdoverlast. Het idee kwam voort vanuit de wens een nieuwe vorm van toezicht op straat te hebben, waarbij jongeren zouden worden aangesproken op hun gedrag. De eerste ervaringen met straatcoaches in Amsterdam-West waren positief en al snel volgden meer gemeenten dit voorbeeld. Een grote impuls voor de opkomst van straatcoaches was de subsidie die het Rijk gaf aan 22 gemeenten die kampten met problematiek van Marokkaans-Nederlandse jongeren. Het Rijk stelde deze middelen beschikbaar om gezinscoaches of straatcoaches aan te stellen in de periode 2010-2012 (Loef et al., 2012). Naast de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht), ging het daarbij hoofdzakelijk om G32-gemeenten, zoals Almere, Den Bosch, Ede, Nijmegen, Tilburg en Venlo. Ook werden straatcoaches aangesteld in een aantal kleinere en middelgrote gemeenten met een zeer specifieke lokale problematiek en/of bevolkingssamenstelling, zoals Culemborg, Gorinchem, Gouda, Hoogeveen, Maassluis, Roosendaal, Tiel en Veenendaal.

Voor dit onderzoek spraken we met vertegenwoordigers van de gemeenten Amsterdam, Culemborg, Gorinchem, Maassluis, Veenendaal en Venlo. We vroegen hen hoe zij het wegvallen van die specifieke functionaliteit hebben opgevangen. Daarnaast hebben we documenten en nieuwsberichten bestudeerd van en over een aantal andere gemeenten, waaronder Amersfoort, Den Bosch, Haarlemmermeer, Hoogeveen, Maassluis, Rotterdam, Roosendaal, Schiedam, Venray en Zaltbommel.

5.3 Doorgaan met straatcoaches?

De inventarisatie laat zien dat de aanstelling van straatcoaches in veel gevallen bedoeld was als een tijdelijke maatregel. Na een aantal jaren eindigde de extra inzet dan ook weer. Een aantal gemeenten heeft besloten om ook na afschaffing van de Rijksgelden straatcoaches in te blijven zetten, bijvoorbeeld door de functie in de eigen organisatie op te nemen. In het beleidsakkoord van de gemeente Rheden (Gemeente Rheden, 2014b) is weliswaar vastgelegd dat de inzet per 1 januari 2017 stopt, maar we willen hier toch graag de ervaringen van enkele gemeenten benoemen, die nog wel met straatcoaches werken. De gemeente Amsterdam geeft in een telefonisch interview aan de functionaliteit niet te kunnen missen. Zij werkt al 10 jaar naar volle tevredenheid met straatcoaches. De teams worden aangestuurd door de Stichting Aanpak Overlast Amsterdam, die niet alleen overlastmeldingen kan doorzetten, maar ook klachten over het functioneren van de straatcoaches behandelt. In

Amsterdam worden de straatcoaches niet ingezet op criminele groepen. Naast toezicht houden, leggen de straatcoaches ook huisbezoeken af, bijvoorbeeld om ouders aan te spreken op het gedrag van hun kind.

In Amersfoort was men ook tevreden over de inzet van de straatcoaches, maar is om financiële redenen gekozen voor een afgeslankte vorm: van de oorspronkelijke drie duo's is er nog een overgebleven (Gemeente Amersfoort, 2013). De gemeente Culemborg heeft besloten de straatcoaches die worden ingehuurd bij FRED Beveiligd aan te houden en hen ook een boa-bevoegdheid te geven. Dit omdat ze naar volle tevredenheid functioneren en ze meer ervaring hebben dan de huidige boa's, die op dit vlak nog onervaren zijn. De gemeente maakt daarbij gebruik van een methode van het bedrijf [Straatcontact](#) en een bijbehorende applicatie. Hierdoor maken zij deel uit van het systeem waar onder andere ook de gemeente en de politie op zijn aangesloten en kunnen zij gemakkelijk informatie delen.

In een van de andere gemeenten met wie we spraken, de gemeente Venlo, heeft men besloten het aantal straatcoaches uit te breiden van twee naar vier. Bij het aflopen van de gelden in 2017 is de intentie om deze aanpak voort te zetten. Reden is dat de gemeente erg tevreden is over de inzet van de straatcoaches. Behalve het feit dat zij kunnen reageren op meldingen die bij de politie minder prioriteit hebben, waaronder overlastmeldingen, worden zij gewaardeerd omdat zij actief werken aan een gedragsverandering bij de jeugd. Vanwege de grootte van de gemeente en de af te leggen afstanden heeft de gemeente besloten om een tweede duo aan te nemen. De straatcoaches kunnen nu meerdere plekken tegelijk bezoeken. Een tweede voordeel is dat zij zich niet langer met de auto hoeven te verplaatsen, maar kunnen zij op de fiets. Hierdoor zijn ze beter zichtbaar voor de buurt en de jongeren en zijn zij beter benaderbaar. De gemeente overweegt om de straatcoaches, net als in Culemborg, meer bevoegdheden te geven: "De lijn van het werk verschuift langzaam naar preventie, waardoor er een gat in de repressieve kant ontstaat. Er zijn soms ook grenzen. Je kunt veel praten, maar soms wil je ook gewoon een prent uit kunnen delen. Daar wordt nu over gesproken.", aldus de jeugdregisseur van de gemeente Venlo.

5.4 Hoe vangen gemeenten het wegvallen van straatcoaches op?

In de rondgang bij de verschillende gemeenten constateren we drie mogelijkheden om de functionaliteit binnen de samenwerking rond jeugdoverlast op te vangen:

1. Aanstellen jeugdboa's
2. Intensiveren van het jongerenwerk
3. Inzetten op eigen kracht (bijvoorbeeld met buurtvaders)

"In stadsdeel Oost zie je dat de partners niet beter weten en dat ze onthand zouden zijn als de straatcoaches er niet zouden zijn."

Programmacoördinator Jeugd en Veiligheid, gemeente Amsterdam

"Vroeger hadden we gewone BOA's, daar hadden we niet zoveel aan op het gebied van jeugdoverlast, want ze hadden geen affiniteit met jeugd en waren onvoldoende toegerust voor gesprekken. (...) De voorgestelde aanpak was niet gericht op bekeuren, maar op het voeren van het gesprek. Bekeuren raakt de jongeren namelijk niet. Ze vinden het zelfs leuk om constant af te rekenen, zodat ze kunnen laten zien dat het ze niks doet. Wat ze wel raakt is de ouders aanspreken."

Beleidsmedewerker Veiligheid, gemeente Culemborg

De politie neemt nergens de taken van de straatcoaches over. Dit is conform de situatie in Rheden: “Dat is niet onze rol. Wij komen altijd als er al iets gebeurd is. We zijn er om te handhaven. We houden wel toezicht, maar we werken vooral met meldingen, aangiften, incidenten”, aldus een van de wijkagenten in Rheden.

Uit de gesprekken met gemeenten, de analyse van beleidsdocumenten en berichten in de media komt tevens naar voren dat een scenario waarin de functionaliteit van de straatcoaches niet wordt belegd bij een andere partij of waarin een specifiek beroep op de samenleving wordt gedaan, niet wordt gevolgd. Dat is ten eerste omdat de informatie die de straatcoaches over en bij de jeugd verzamelen belangrijk en soms zelfs onmisbaar is voor een goede samenwerking (zie onder meer Gemeente Amersfoort 2013, Gemeente Hogeveen 2011 en Gemeente Venray 2010). Het feit dat straatcoaches op sommige tijdstippen als enige op straat zijn om toezicht te houden, vormt een tweede argument om de functionaliteit te behouden (Bremmers et al., 2013).

We bespreken de drie scenario's hieronder. We kijken daarbij naar de manier waarop andere gemeenten de functionaliteit hebben ingevuld en doen dat vanuit met de huidige situatie in de gemeente Rheden als uitgangspunt. Vanuit dat perspectief benoemen we de belangrijkste voor- en nadelen.

Aanstellen Jeugdboa's

Het meest voorkomende alternatief voor de inzet van straatcoaches, is het onderbrengen van hun taken bij jeugdboa's of het speciaal daartoe aanstellen van jeugdboa's. We zien dat onder meer in Almere, Haarlemmermeer, Maassluis en Veenendaal. De gemeente Rheden heeft al een aantal boa's in dienst, waarvan een met ervaring als jeugd-boa. Mocht de gemeente dit scenario de voorkeur geven, dan betekent dit dat er vrij snel een jeugd-boa kan worden aangesteld en dat er mogelijk een tweede jeugd-boa moet worden opgeleid of aangenomen.

Voordelen

Een groot voordeel van deze invulling is dat de jeugd-boa's **bij de gemeente in dienst** zijn en daardoor goed aan te sturen zijn. Ook hebben ze toegang tot het gemeentelijke systeem. Hierdoor kunnen zij zelf mutaties verwerken, zoals overlastmeldingen, en kunnen zij eenvoudig informatie delen met de partners die ook op het systeem zijn aangesloten. Ze dragen een herkenbaar uniform en zijn daardoor benaderbaar voor mensen op straat.

Verder hebben jeugdboa's een portofoon en kunnen zij eventueel **direct op meldingen af** worden afgestuurd. Gezien de beperkte capaciteit bij de politie is dat vooral voor de beleving van de burger erg belangrijk. Deze invulling is overigens niet specifiek voorbehouden aan boa's, want in Amsterdam zijn ook de straatcoaches te bereiken via een meldkamer en worden zij ook op meldingen afgestuurd. En als het moet kunnen boa's ook een boete uitdelen, wat de omgeving vaak het gevoel geeft dat er ook echt iets aan de overlast wordt gedaan. Een van de straatcoaches geeft aan dat hij dit soms wel eens mist: “Ja, dat zou ik graag willen, bijvoorbeeld voor afval op straat gooien. Nu luisteren ze niet. En de politie komt niet als je belt voor een blikje. Daarom zou het wel fijn zijn als je wel op kunt treden.”

“Je miste de informatie van buiten naar binnen. En de jongeren hadden geen aanspreekpunt meer”

Boa-coördinator gemeente Veenendaal over het wegvallen van de straatcoaches

Tot slot: de jeugd-boa is een buitengewoon opsporingsambtenaar met een taakaccent op jeugd, net zoals er ook boa's zijn met taakaccenten milieu of verkeer. Dat betekent dat de boa's flexibel kunnen

worden ingezet. In een aantal gemeenten, waaronder Haarlemmermeer, zien we dat zij hierdoor kunnen **meebewegen** met de piekmomenten. Bij de inbedding van de straatcoaches in de gemeentelijke organisatie geldt “de succesvolle aanpak van de straatcoaches in combinatie met extra werkzaamheden op het gebied van APV-taken in de winterperiode” als uitgangspunt. “In de zomerperiode 1 april tot 1 november is de inzet van straatcoaches gelijk aan de huidige werkwijze. De reden hiervoor dat de jongerenoverlast in de zomerperiode logischerwijs een piek kent” (gemeente Haarlemmermeer, 2011, p.1). Ook in Maassluis wordt op deze manier geschoven met de inzet.

Nadelen

Enkele aspecten die we hiervoor als voordeel bestempelden, kunnen ook als nadeel worden uitgelegd. Een punt van discussie tijdens de gesprekken met betrokken professionals was bijvoorbeeld het feit dat de jeugdboa's een uniform dragen en boetes kunnen uitdelen. Sommigen, waaronder de programmacoördinator Jeugd en Veiligheid van het Amsterdamse stadsdeel Oost, menen dat dit de jongeren zou kunnen **afschrikken** en -zeker als de jeugdboa's net nieuw zijn- ertoe kan leiden dat zij wegrennen. Daardoor zijn ze minder gemakkelijk aan te spreken en is het moeilijker om inzicht te verkrijgen in groepen en groepsleden. De ervaring in Veenendaal leert echter dat dit niet per se het geval is, zo vertelt de boa-coördinator van de gemeente: “het heeft ook te maken met acceptatie. Als de wijkagent eropaf gaat, reageren ze al anders dan als de boa's erop af gaan. Op de boa's reageren ze iets makkelijker. Wijkagenten zijn de *bad guys*, boa's zijn de *good guys*.” De wijkagenten in Rheden hebben die ervaring niet en vinden juist dat de jeugd anders op hen reageert dan op hun collega's van de politie.

Het feit dat jeugdboa's boetes kunnen uitdelen, wordt door sommigen gezien als een verkeerd signaal. Een van de wijkagenten in Rheden uit zijn zorgen hierover: “boa's kan ik niet zoveel over zeggen, daar heb ik geen ervaring mee. Maar mijn gevoel zegt: het is een opsporingsambtenaar. Dat lijkt me ook weer een stap te ver. Dan heb je iemand die boeven wil vangen, terwijl het (nog) geen boeven zijn. Ik krijg vaak de indruk dat ze dat heel graag willen.” De gemeente Venray (2010, p.1) legt in een raadsvoorstel duidelijk uit dat **bonnen schrijven geen doel, maar een middel** moet zijn: “Uitgangspunt is een preventieve aanpak, waarbij echter de stok achter de deur niet mag ontbreken. Repressie is heel nadrukkelijk niet de werkwijze en ook niet het middel om deze samenlevingsproblematiek aan te pakken. De repressieve boa-bevoegdheid moet terughoudend ingezet worden.”

“HET PALET VAN HANDHAVING IS VEEL MEER DAN EEN BON- NENBOEKJE”

In het vakblad Toezine van 10 mei 2016 spreekt Ron Berkhout, voormalig docent van de Politie Academie over de veranderingen in het werk van de politie en in het bijzonder de manier waarop wordt toezicht en handhaving worden ingevuld: “Ik hoop dat in de toekomst de focus minder op boetes komt te liggen.

Bij overtredingen in het verkeer heb je meestal niet te maken met zware criminelen, maar met mensen zoals jij en ik. Handhavers zouden een breder palet van gedragsmaatregelen tot hun beschikking moeten hebben.

Ik heb het dan over het complimenteren en belonen van goed gedrag. Maar ook over het geven van waarschuwingen op zo'n manier dat bij een tweede overtreding de eerste waarschuwing nog even teruggehaald wordt.

Dat is heel makkelijk te doen door de waarschuwingen elektronisch vast te leggen. Dan geef je mensen ruimte om een keer de fout in te gaan, maar kun je wel in de gaten houden of iemand vaker dezelfde overtreding begaat.”

Intensivering jongerenwerk

Een andere manier om het wegvallen van straatcoaches op te vangen is het intensiveren van het jongerenwerk. Veelal wordt er dan gesproken van een **straathoekwerker**: een jongerenwerker die echt op straat te vinden is en contact zoekt en maakt met de jeugd. Onder meer de gemeenten Gorinchem en Hoogeveen werken op deze manier. Net als in Rheden gaat het daar voornamelijk om aanvaardbare jeugd op specifieke locaties, zoals in winkelcentra en in jongerencentra.

Vanwege de relatief lichte problematiek is het voor de jongerenwerker in Gorinchem goed mogelijk om naast het behoeftegericht werken ook aandacht te besteden aan de groepsdynamiek en af en toe corrigerend op te treden. Hij legt uit dat het voor hem prettig is dat hij de jeugd wel kan aanspreken, maar dat hij daar niet op wordt afgerekend: “op straat spreek je jongeren wel aan op hun gedrag. Bijvoorbeeld als je ze ziet hangen op plekken waar dat na een bepaalde tijd niet meer mag. Ik vraag je ze dan ook om weg te gaan. Maar dat is vooral een advies. De repressieve kant ligt bij de wijkagent.” Op de vraag of hij ook in staat is om groepen in kaart te brengen en te monitoren, antwoordt hij: “in het verleden had je nog wel eens situaties waarvoor het nodig was dat je de groepen in kaart bracht. We keken dan wie we allemaal zagen en wat hun rol binnen de groep was. Dat was vooral monitoren, zorgen dat je af en toe langs ging. En observeren in het jongerencentrum. Natuurlijk kijk ik nu ook af en toe wel hoe een groep eruit ziet, wie de meelopers zijn, wie leiders e.d.”

Ook in Rheden zien we dat het jongerenwerk met die blik naar de jeugd op straat kijkt, met als verschil dat de jongerenwerkers daar wel groepen in kaart brengen. Deze informatie wordt echter niet altijd en niet meteen gedeeld: soms zien zij groepjes ontstaan die (nog) niet besproken dienen te worden in Pak(je)Kans, omdat ze geen hinderlijk, overlastgevend of crimineel gedrag vertonen, maar waarvan wel mogelijk is dat dat in de toekomst het geval gaat zijn. Een straathoekwerker in de Oude IJsselstreek geeft aan dat het om die reden belangrijk is om altijd contact met groepen te onderhouden, ook met kleinere groepen en groepen die minder of geen overlast veroorzaken.

Voordelen

Een voordeel van het inzetten van een jongerenwerker, is dat deze de jeugd (voor een deel) al kent, daar waar de boa's vaak een aanloopje nodig hebben om die contacten te leggen en die inzichten te verwerven. Ook in Rheden is dat het geval: de jongerenwerkers zijn daar zelf op straat actief -zij het steeds minder- en sommigen van hen maken van begin af aan deel uit van Pak(je)Kans, waardoor zij **goed ingewijd** zijn in de situatie op straat en de voorgeschiedenis kennen.

STRAATHOEKWERK EN JEUGDOVERLAST

In de gemeente Twenterand speelt de straathoekwerker een centrale rol bij de groepsaanpak. De doelgroep bestaat uit jongeren van 10-23 jaar, waarbij vooral aandacht uitgaat naar jongeren die hinderlijk, overlastgevend of crimineel gedrag vertonen en die extra ondersteuning nodig hebben.

De straathoekwerker verzamelt informatie over groepen en overlastlocaties en brengt deze in kaart. Dit vormt de basis voor een aanpak die gericht is op domeinen (hangplekken), groepen en individuen.

Opvallend is dat het aanspreken van de jeugd op hun gedrag niet expliciet wordt benoemd in de beschrijving van Twenterand. De nadruk ligt op het signaleren en doorverwijzen.

Belangrijke voorwaarden voor succes zijn een duidelijke rolverdeling tussen straathoekwerker en jongerenwerker en een nauwe samenwerking met gemeente, politie en andere relevante partners.

Bron: Projectbeschrijving
Groepsaanpak Twenterand
(z.j.)

Een tweede voordeel van het intensiveren van het jongerenwerk is dat het jongerenwerk een subsidierelatie met de gemeente heeft. Dat geeft de gemeente meer mogelijkheden wat betreft **de aansturing** van het jongerenwerk. In aanbestedingsteksten dient dan expliciet te worden aangegeven dat het jongerenwerk ook een taak heeft in het voorkomen en bestrijden van overlast door jeugd in de openbare ruimte.

Nadelen

Een groot nadeel van het intensiveren van het jongerenwerk met het oog op de overlast door jeugd in de openbare ruimte, is dat zij dan een **dubbele rol** zouden gaan vervullen, namelijk aan de ene kant een persoon die de jongeren in vertrouwen neemt en een relatie met hen opbouwt en aan de andere kant een partner van de politie en de gemeente, die gevoelige informatie over de jongeren door kan spelen en vooral vluchtig contact heeft (Schellekens, 2013). We zien in de huidige samenwerking binnen Pak(je)Kans dat de jongerenwerkers het moeilijk vinden om informatie proactief te delen. “Het jongerenwerk werkt vanuit de pedagogische kant. Het wegsturen is geen taak voor het jongerenwerk. (...) Je kunt nooit helemaal de rol van de straatcoaches overnemen. Je wilt er gewoon zijn en van daaruit de behoeften signaleren”, aldus een van de jongerenwerkers. In een uitgebrei-

“Ik ga geen identificatiebewijs vragen, daar waar de straatcoaches dat wel doen”

Jongerenwerker gemeente Rheden

dere rol, waarbij het contact leggen mede in het teken staat van het verkrijgen van informatie over ongewenst gedrag wordt die rol alleen nog maar lastiger.

De gesprekken met professionals en de rondgang langs gemeenten laten zien dat jongerenwerkers geschikt kunnen zijn wanneer er sprake is van lichte problematiek en met name wanneer het om aanvaardbare groepen gaat, omdat zij hen dan niet teveel hoeven aan te spreken op ongewenst gedrag en zich vooral kunnen bezighouden met het organiseren van activiteiten en projecten en het doorverwijzen naar specifieke trajecten. Echter, wanneer er sprake is van hinderlijke, overlast gevende en criminele groepen, wordt dat een stuk moeilijker. De echt criminele groepen laten zich bovendien weinig op straat zien, dus vragen überhaupt al om een specifieke aanpak van alle partners. Dat is in Rheden ook het geval.

De straathoekwerker in de Oude IJsselstreek ziet de dubbele rol niet direct als een belemmering, zeker niet wanneer het de lichtere problematiek betreft: “overal waar ik werk, weten alle jongeren dat ik samenwerk met de politie. Dat weerhoudt ze soms wel

STRAATHOEKWERK EN JEUGDOVERLAST

Ook in de Oude IJsselstreek werkt men met straathoekwerk. De uitgangspunten zijn hetzelfde als in Twenterand: de straathoekwerker is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van een aanpak gericht op plekken, groepen en individuen.

Een van de straathoekwerkers legt uit hoe belangrijk maatwerk daarbij is en wat het inhoudt: je moet kunnen inspelen op cultuur, op variërende tijdstippen waarop overlast plaatsvindt en op de dynamiek tussen en binnen groepen. De aanpak is dus ook geen blauwdruk, maar het resultaat van een grondige analyse.

Kenmerken voor een goed functionerend straathoekwerk zijn volgens de respondent transparantie (de jongeren weten dat het straathoekwerk contact heeft met de politie), duidelijke afspraken met partners als politie en gemeente (bijvoorbeeld de mogelijkheid om op te schalen en dan zelf een stapje terug te doen, zodat later weer kan worden ingestapt) en het betrekken van jongeren zelf bij de aanpak.

Bron: Interview met een straathoekwerker uit de Oude IJsselstreek.

van het delen van informatie. Maar als je vervolgens individueel verder gaat, hoeft dat niet in de weg te zitten.”

Inzetten op eigen kracht

Een derde scenario is de signalerende functie en het aanspreken op ongewenst gedrag meer bij de samenleving zelf neer te leggen. Dit is onder meer wat de gemeente Gouda heeft gedaan, nadat zij achtereenvolgens de contracten met de straatcoaches van Rosa Security en kort daarna met beveiligingsbedrijf G4S had beëindigd (vanwege onvoldoende kwaliteit), die eerder waren belast met het in kaart brengen en het aanspreken van groepen (Platform 31, 2011). In plaats daarvan werden jongeren uit de wijk zelf opgeleid tot lokale beveiligers (Gemeente Gouda, 2011). Bij deze variant staat toezicht centraal en is er weinig of geen aandacht voor het in kaart brengen van de groepsdynamiek. In het verlengde daarvan kunnen we dus ook denken aan andere partijen die zich actiever zouden kunnen inzetten, zoals buurtbewoners en ondernemers.

Bij een dergelijk scenario zal de informatie deels verzameld kunnen worden door partijen die geworteld zijn in de buurt en die een belangrijke rol vervullen in het dagelijks leven van jongeren en buurtbewoners. De scholen kunnen bijvoorbeeld probleemgedrag bij jongeren signaleren en hebben daarmee soms ook zicht op risico's rond overlast en groepsvorming. Op straat kan het buurtbeheer een nadrukkelijker rol spelen. De medewerkers van de groenvoorziening en het onderhoud van de openbare ruimte zijn veel buiten en zien veel. Zo ook welke plekken gebruikt worden als hangplek, zowel direct (eigen waarneming) als indirect (het aantreffen van afval, vernielingen e.d.).

“Als iedereen een beetje doet heb je uiteindelijk heel veel.”

Gastheer Dieren

5.5 Mogelijkheden om efficiënter te werken

Als anderen dezelfde taken verrichten als de straatcoaches nu doen, dan is dat niet per se goedkoper. Het is niet zo dat jeugdboa's, jongerenwerkers of andere professionals de taken van de straatcoaches er zomaar bij kunnen doen. Het aanspreken van jeugd op straat en het in kaart brengen van groepen vereist een substantieel aantal uren op straat, zodat **veelvuldig en langdurig contact met de jeugd** kan worden gelegd. Dat wil echter ook niet zeggen dat de taken niet te combineren zijn met andere werkzaamheden, zolang de betreffende professional maar voldoende uren heeft om de taken goed te kunnen uitvoeren en de flexibiliteit heeft om mee te bewegen met de situatie op straat.

Straatcoaches zijn per uur goedkoper dan jongerenwerkers. Het jongerenwerk zou iets efficiënter kunnen opereren, omdat zij de informatieverzameling kunnen combineren met hun overige werkzaamheden, daar waar de straatcoaches zich puur en alleen bezig kunnen houden met groepen jeugd op straat. Maar met de inachtneming van de opmerking hierboven dat voldoende uren beschikbaar moeten zijn, lijkt hier geen besparingsmogelijkheid gevonden te kunnen worden.

De kosten per uur van de inzet van een jeugd-boa zijn vergelijkbaar met die van een straatcoach. Mocht de gemeente ervoor kiezen om jeugd-boa's te gaan inzetten, dan betekent dit dat de beleidsmedewerker veiligheid minder tijd hoeft te besteden aan **de inname, het uitzetten en terugkoppelen van meldingen openbare ruimte**. Jeugd-boa's kunnen mutaties direct in het systeem verwerken. Daarnaast kunnen zij het taakaccent jeugd combineren met andere taakaccenten, al naar gelang de behoefte die er op dat moment is. De manier waarop onder meer Haarlemmermeer invulling geeft aan de aanpak, is daarvan een goed voorbeeld: in de zomermaanden krijgt de jeugd op straat meer prioriteit en in de wintermaanden kunnen de jeugdboa's hun aandacht wat meer over de verschillende domeinen verdelen.

Indien de samenleving aan zet is (inzetten op eigen kracht), dan is dat niet zonder kosten van professionals. We zien in andere steden aparte projecten waarin georganiseerd moet worden dat andere jongeren of buurtvaders een rol op zich gaan nemen. Daarnaast kost het veel tijd scholen af te gaan, collega's van de gemeente op te porren en dergelijke. Ook de kwaliteit van de verkregen informatie zal op waarde geschat moeten worden. Vanuit Pak(je)Kans zullen meer uren gemaakt worden als het onnodig achter irrelevante informatie aangaan.

5.6 Conclusies

Kijken we naar de ervaringen in andere steden, dan worden de taken van de straatcoaches op verschillende manieren overgenomen door andere partners. Het preventief aanpakken van overlast door jeugd in de openbare ruimte en het in kaart brengen van groepen jeugd door de politie is daarbij geen optie. De volgende opties zijn we tegen gekomen:

1. Aanstellen jeugdboa's (model Maassluis/Veenendaal)
2. Intensivering jongerenwerk (model Gorinchem/Hoogeveen)
3. Inzetten op eigen kracht bewoners (model Gouda)

De ene optie is niet per se beter of slechter dan de andere. Elke variant heeft z'n eigen voor- en nadelen en z'n eigen randvoorwaarden. De verschillende richtingen die de gemeente Rheden zou kunnen kiezen, kunnen niet los worden gezien van de huidige beleidscontext, waarin preventie een belangrijk thema is, en de manier waarop de huidige samenwerking is georganiseerd, namelijk in Pak(je)Kans. Ongeacht welke variant uiteindelijk wordt gekozen: deze zal zich moeten verhouden tot datgene wat er al is en tot de ambities van de gemeente op het gebied van jeugd en veiligheid. De ervaring uit Veenendaal, waar de schakel een tijdje ontbrak door de overgang van straatcoaches naar jeugdboa's, leert dat het belangrijk is om tijdig de nieuwe invulling te hebben georganiseerd.

Ondanks de verschillende invulling die elke gemeente aan de functionaliteit van de straatcoach geeft, maken de gesprekken met andere gemeenten die met straatcoaches werken of hebben gewerkt, één ding heel duidelijk: de verkennende functie van de straatcoach vormt een schakel binnen een geheel. Als je die verandert of zelfs wegneemt, heeft dat gevolgen voor de andere schakels. In Rheden zien we dat de sluitende aanpak al scheurtjes begint te vertonen door de andere invulling van het jongerenwerk en de overgang van de ambulante hulpverlening naar het Sociaal Gebiedsteam.

Wat is nu wijsheid? Het specifieke karakter van de gemeente Rheden, een gemeente met verschillende kernen die elk een eigen identiteit hebben en een eigen problematiek kennen, maakt een andere invulling op voorhand complex. In [hoofdstuk 6](#) bespreken we de mogelijkheden en doen we een aantal aanbevelingen om de aanpak ook in de toekomst sluitend te houden.

6. Aanbevelingen

In dit slothoofdstuk benoemen we aanbevelingen voor de gemeente Rheden om ervoor te zorgen dat ook na 2016, als de straatcoaches niet meer aanwezig zijn, een sluitende aanpak kan worden gewaarborgd voor de aanpak van ervaren overlast door jeugd in de openbare ruimte.

Behoud de functionaliteit van de straatcoach

We zien Pak(je)Kans als overlegstructuur als de basis voor de samenwerking. Deze functioneert zonder overlap met andere samenwerkingsvormen rond de zorg voor jeugd. Gezien het feit dat de ervaren overlast in Rheden afneemt en dat deze zich bovendien op enkele plekken in de gemeente concentreert, en gezien het feit dat de inzet van Pak(je)Kans steeds meer richting preventie is opgeschoven, lijkt een gemeente brede continuering van de straatcoaches van FRED Beveiligd niet noodzakelijk. Wel pleiten we ervoor de functionaliteit van de straatcoaches (de verkennersrol) voort te zetten en ervoor te zorgen dat deze ten alle tijden kan worden ingezet op die plekken waar dit gevraagd wordt.

Zorg voor maatwerk en flexibiliteit

Binnen Pak(je)Kans kan meer differentiatie naar de lokale situatie worden toegepast. Dat geldt voor de tijdsinvestering die men doet (een voorzichtige beweging daartoe zien we al in de frequentie van de overleggen), maar ook voor de invulling van de werkdagen. Hotspots als het Callunaplein in Dieren en specifieke groepen zoals de groep rond het TNT-terrein in Dieren, vereisen meer inzet dan sommige aanvaardbare groepen in Rheden en Velp of groepen scholieren rond de scholengemeenschappen in Velp. Het gaat er om maatwerk per kern te leveren. Neemt de overlast toe, dan moet de mogelijkheid bestaan om op te schalen. Neemt de overlast af, dan kan met een lichtere variant worden volstaan. In principe is de kwalificatie van de groep daarin leidend (zie tabel 6.1), maar incidenteel kan het ook zo zijn dat vanwege de impact op de omgeving anders wordt besloten. Nadat de verkenning van de hangplekken en groepen jongeren is gedaan, wordt deze in Pak(je)Kans aangevuld met informatie van de andere partners. Op basis van dit beeld wordt een aanpak op maat afgesproken.

In onderstaande tabel is de inzet van de verschillende partijen weergegeven.

Tabel 6.1: De inzet van partijen bij de aanpak van verschillende soorten jeugdoverlast

	Aanwezig / aanvaardbaar	Hinderlijk	Overlastge- vend	Crimineel
Jongerenwerker	X	X	X	
Straatcoach	X	X	X	
Jeugdboa	X	X	X	
Politie		X	X	X
Bewoners en ondernemers	X	X		

Bron: gesprekken met stakeholders (2016)

Zorg vanuit Pak(je)Kans dat de juiste partij aan zet is

Bij aanvaardbare groepen kan het jongerenwerk meer inzet plegen en is minder inzet van een straatcoach of jeugdboa nodig. De straatcoaches of jeugdboa's zijn wel betrokken bij de verkenning en inventarisatie van aanvaardbare groepen. Daar waar het gaat om hinderlijke of overlastgevende groepen, kunnen met name straatcoaches of jeugdboa's worden ingezet en is de rol van het jongerenwerk beperkt. Is er sprake van crimineel gedrag, dan heeft aanspreken en vluchtig contact minder effect en zal vooral de politie aan zet zijn. Daarnaast kan de gemeente, waar mogelijk, een nadrukkelijker beroep doen op de eigen kracht van de samenleving. Bewoners en ondernemers kunnen vooral

meer worden betrokken bij aanvaardbare en hinderlijke groepen. Daar waar sprake is van overlastgevend of zelfs crimineel gedrag, is dat niet gewenst en zijn de professionals aan zet. De inschatting welke partij aan zet is, vindt plaats in het Pak(je)Kans-overleg, waar de groepen gezamenlijk worden verkend. Samen bepalen de partners het beeld, formuleren zij de aanpak en stemmen zij de inzet van de diverse ketenpartners zo efficiënt mogelijk op elkaar af.

Geef de juiste invulling aan de functionaliteit

Ongeacht welke partij het werk doet, moet de aansluiting bij de jeugd centraal staan en dat brengt bepaalde competenties met zich mee. Uiteindelijk is het mensenwerk: er moet de mogelijkheid bestaan om personen te vervangen of bij te scholen. Vanwege de veiligheid werken de huidige straatcoaches ook altijd in duo's. Ongeacht wie de functionaliteit gaat overnemen van de huidige straatcoaches, pleiten we er voor om opnieuw duo's te vormen.

Zorg voor de juiste randvoorwaarden

Om goed zicht te hebben op de aard en omvang van de overlast, achten we het belangrijk dat de gemeente de meldingen over de openbare ruimte consequent en structureel gaat bijhouden. Om de nieuwe invulling optimaal te kunnen laten functioneren, is het bovendien noodzakelijk dat alle andere schakels naar behoren functioneren. Partijen die een rol kunnen spelen bij het signaleren, dienen die signalerende rol nadrukkelijker te vervullen en structureel in te bedden in hun werkwijze. We denken hierbij aan de medewerkers van buurtbeheer, de scholen en de professionals die actief zijn bij projecten als 2GetThere en Jimmy's.

Bronnen

- AD (2011), Straatcoaches lekken vertrouwelijke informatie van de politie. AD, 31 maart 2011.
- Beek, S. van (2011a), Gouda stopt met straatcoaches. In: Binnenlands Bestuur, 8 april 2011.
- Beek, S. van (2011b), Gouda maakt klassieke fout. In: Binnenlands Bestuur, 8 april 2011.
- Brabants Dagblad (2013), wethouder wijkt plots af van collegevoorstel straatcoaches. In: Brabants Dagblad, 14 november 2013.
- Bouziane, M. & I. El Hadioui (2011), Straatcoach 2.0. Een empirisch-sociologisch onderzoek naar het functioneren van de Rotterdamse straatcoach in het Nieuwe Westen. Rotterdam: Erasmus Universiteit.
- Bremmers, B., Appelma, T. & A. van Wijk (2013), Straatcoaches in Zaltbommel. Een evaluatieonderzoek naar de bekendheid, inzet en eerste resultaten. Arnhem: Bureau Beke.
- Gemeente Amersfoort (2013), Amendement: behoud straatcoaches (A-2.1b, aangenomen). Amersfoort: gemeente Amersfoort, 12 november 2013.
- Gemeente Gouda (2011), Werkloosheidsproject 'Werk in de Beveiliging' van start. Gouda: Gemeente Gouda.
- Gemeente Haarlemmermeer (2011), Inbedding straatcoaches in de gemeentelijke organisatie (raadsinformatiebrief, 6 december 2011). Hoofddorp: Gemeente Haarlemmermeer.
- Gemeente Hoogeveen (2011), Inzet straatcoach ten behoeve van vermindering jeugdoverlast op straat. Een evaluatie van de eerste 9 maanden. Hoogeveen: Gemeente Hoogeveen.
- Gemeente Rheden (2010), Aanpak jongerenoverlast. Aanpak Callunaplein en project Pak Je Kans. Rheden: Gemeente Rheden.
- Gemeente Rheden (2014a), Functiebeschrijving Regisseur Sociaal Domein. De Steeg: gemeente Rheden (intern document).
- Gemeente Rheden (2014b), Samen in Rheden. Beleidsakkoord Rheden 2014-2018. De Steeg: gemeente Rheden.
- Gemeente Rheden (2014c), Rheden is van ons allen. Beleidsplan College 2014-2018. De Steeg: gemeente Rheden.
- Gemeente Rheden (2014d), Rol en functie gebiedsteams. De Steeg: Gemeente Rheden (intern document).
- Gemeente Rheden (2015a), B&W Voorstel Projectplan Jimmy's. De Steeg: Gemeente Rheden (intern document).
- Gemeente Rheden (2015b), B&W Voorstel Jongeren netwerk. De Steeg: Gemeente Rheden (intern document).
- Gemeente Rheden (2015c), Offerteaanvraag ten behoeve van de meervoudig onderhandse aanbesteding subsidieverlening. Algemene voorzieningen op het Gebied van Welzijn, perceel A Jongerenwerk. De Steeg: Gemeente Rheden (intern document).
- Gemeente Rheden (2016a), Memo Gebiedsteam Leefomgeving en Pak je kans. De Steeg: Gemeente Rheden, afdeling RLO (intern document).

Gemeente Rheden (2016b), Toezicht en handhaving 2.0. De doorontwikkeling van de werkwijze team Leefomgeving (T&H) en doelstellingen die we willen realiseren in de periode van 2016 – 2018. De Steeg: gemeente Rheden (intern document).

Gemeente Rheden (z.j.), B&W Voorstel 2GetThere. De Steeg: Gemeente Rheden.

Gemeente Venray (2010), Inzet straatcoach ad interim (Raadsinformatiebrief, 24 juni 2010). Venray: Gemeente Venray.

Jansen, T. & M. Huisman (2011), Straatcoaches een jaar in Almere. Evaluatie. Het effect van de straatcoaches op de overlast van jeugdgroepen in Almere. Almere: Gemeente Almere, SBZ / Onderzoek & Statistiek.

Leijendekker, M. (2011), Gouda stopt met straatcoaches. In: NRC Handelsblad, 8 april 2011.

Loef, L., Schaafsma, K. & N. Hilhorst (2012), Aanspreken op straat. Het werk van de straatcoach in al zijn verschijningsvormen. Apeldoorn: Politie & Wetenschap.

Lub, V. (2013), Schoon, heel en werkzaam? Een wetenschappelijke beoordeling van sociale interventies op het terrein van buurtleefbaarheid. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.

Marissing, E. van (2010), Evaluatie van de straatcoaches en de rol van de jeugdregisseur in Venlo. Inventarisatie van gepercipieerde effecten voor de periode 2009-2010. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Marissing, E. van (2013), Signaleren, corrigeren en activeren. Evaluatie aanpak jongerenoverlast gemeente Rheden. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Platform 31, Gouda verruult straatcoaches voor lokale beveiliging in opleiding. Kennisbank Platform 31, 13 april 2011.

Radar Uitvoering Oost (2015), Offerte uitvoering Perceel A Jongerenwerk. Enschede: Radar Uitvoering Oost (vertrouwelijk document).

Rechtbank Amsterdam (2015), Vonnis van 25 november 2015, zaaknummer / rolnummer: C/13/581755 / HA ZA 15-183. Amsterdam: Rechtbank Amsterdam, afdeling Privaatrecht.

RTV Utrecht (2011), Utrecht stopt met straatcoaches. RTV Utrecht, 12 oktober 2011.

Toezone (2016), Uitgesproken. Docent politieacademie Ron Berkhout: “het palet van handhaving is veel meer dan een bonnenboekje”. In: Toezone, 10 mei 2016

TSAP BV (2010), Plan van aanpak straatcoaching Gouda. Amsterdam: TSAP BV.

Up to Us (2014), Projectplan Jimmy's Rheden 2014-2016. Groningen: Up to Us.

Wijk, A. van (2011), Geen werk voor watjes. Een evaluatieonderzoek naar de inzet van straatcoaches in Den Bosch. Arnhem: Bureau Beke.

Bijlage 1: verantwoording van het onderzoek

Centrale vraag en onderzoeksvragen

Centrale vraag

De centrale vraag van het onderzoek luidt: Hoe kan de gemeente Rheden na 2016 een sluitende aanpak waarborgen voor de aanpak van ervaren overlast door problematische jeugd(groepen) in de openbare ruimte en wat is daarvoor nodig?

Onderzoeksvragen

De bijbehorende onderzoeksvragen zijn als volgt geformuleerd:

1. In hoeverre draagt de gezamenlijke inzet door de partners van Pak(je)Kans bij aan een vermindering van de ervaren overlast en waar blijkt dat uit?
2. In hoeverre is bij genoemde samenwerking sprake van preventieve inzet en, zo ja, hoe manifesteert deze inzet zich en wat is daarvan het effect?
3. Wat is het specifieke aandeel van de functionaliteit van straatcoach binnen het samenwerkingsverband Pak(je)Kans?
4. In hoeverre vormt de functionaliteit van straatcoach een meerwaarde ten opzichte van de inbreng van de andere functionaliteiten, die worden vervuld door het jongerenwerk, de hulpverlening, de politie en de gemeente Rheden en waar blijkt dat uit?
5. Hoe ziet het speelveld eruit van de zorg rondom jongeren (in de openbare ruimte) en in hoeverre is er sprake van overlappende taken en verantwoordelijkheden?
6. Wat zijn de kosten en baten van de inspanningen die door de straatcoaches worden geleverd met betrekking tot het voorkomen en verminderen van ervaren overlast door jeugd in de openbare ruimte?
7. Welke lessen zijn er te trekken uit de ervaringen van andere gemeenten die in het verleden straatcoaches in dienst hadden of die nog steeds straatcoaches in dienst hebben?
8. In hoeverre kan de functionaliteit van straatcoach worden ondergebracht bij een van de andere partijen die deel uitmaken van Pak(je)Kans en wat zijn de te verwachten effecten als deze functionaliteit zou komen te vervallen?
9. In hoeverre zijn er besparingen te realiseren door efficiënter om te gaan met eventuele overlappende taken en verantwoordelijkheden?
10. Welke concrete aanbevelingen volgen uit het voorgaande voor de gemeente Rheden om ervoor te zorgen dat na 2016 een sluitende aanpak kan worden gewaarborgd voor de aanpak van ervaren overlast door jeugd in de openbare ruimte?

Aanpak en uitvoering

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode maart – juni 2016 en bestaat uit verschillende onderdelen. De belangrijkste bron van informatie bestaat uit **interviews met professionals** die werkzaam zijn in de gemeente Rheden. In totaal hebben we met twintig mensen gesproken over de aanpak van jeugdoverlast in de gemeente Rheden, waarvan het merendeel in een face-to-face interview. Met enkele respondenten is telefonisch contact geweest of verliep het contact via de email, vaak vanwege specifieke (aanvullende en/of verdiepende) vragen. Met sommige respondenten is meerdere malen contact geweest, onder meer vanwege verzoeken om documenten of cijfers. Alle gespreksverslagen zijn eerst ter controle voorgelegd aan de geïnterviewden. Op twee personen na, hebben alle respondenten hier gehoor aan gegeven en de gespreksverslagen –indien nodig- gecorrigeerd en aangevuld. Een overzicht van de geïnterviewde professionals is te vinden in [Bijlage 3](#). De meeste professionals die we hebben geïnterviewd zijn aangedragen door de opdrachtgever op basis van hun functie in relatie tot

de aanpak van jeugdoverlast. Met toestemming van de opdrachtgever hebben we vervolgens via de sneeuwbalmethode nog enkele respondenten benaderd.

Naast de interviews in Rheden zelf, hebben we ook gesproken met [medewerkers van andere gemeenten](#) die met straatcoaches werken of hebben gewerkt. We hebben deze in eerste instantie geselecteerd op basis van een aantal vooraf besproken criteria. Zo keken we naar gemeenten die qua inwonertal, omvang van het werkgebied, doelgroep, aard en omvang van de problematiek, de manier van werven van de straatcoaches en de specifieke invulling van die functie vergelijkbaar zijn met de gemeente Rheden. Deze criteria zijn onder andere opgesteld op basis van eerder onderzoek naar straatcoaches in Rheden en in Venlo (Van Marissing, 2010). Vervolgens hebben we onze inventarisatie uitgebreid met enkele gemeenten waarover veel relevante documentatie beschikbaar was en gemeenten die ons door de andere gemeenten werden voorgesteld. In totaal zijn op deze manier zestien andere gemeenten betrokken bij het onderzoek.

Naast de in hoofdstuk 5 besproken gemeenten, hebben we ook contact gezocht met de gemeente Almere. Dit omdat de gemeente Almere in het verleden straatcoaches inhuurde van het bedrijf TSAP, de voorloper van FRED Beveiligd. De gemeente liet in een schriftelijke reactie weten niet te willen meewerken aan het onderzoek, vanwege een rechtszaak tegen TSAP, waarover de rechter op 25 november 2015 uitspraak heeft gedaan. Daarmee is het dossier straatcoaches wat hen betreft gesloten. De gemeenten Gouda, Roosendaal en Tiel zijn eveneens benaderd, maar uiteindelijk is het binnen de periode van het onderzoek niet gelukt een gesprek te hebben met de verantwoordelijke ambtenaar.

Een aantal interviews met medewerkers van de andere gemeenten is face-to-face afgenomen. Om praktische redenen zijn enkele interviews telefonisch afgenomen. Een overzicht van de mensen met wie we hebben gesproken is te vinden in [Bijlage 3](#). Net als met de professionals uit Rheden, kregen ook de medewerkers van de andere gemeenten de mogelijkheid om hun interviewverslag te reageren. Zij hebben dat allen gedaan.

Om de gesprekken met de professionals in Rheden goed voor te bereiden, hebben we een aantal [documenten bestudeerd](#) over de aanpak van jeugdoverlast en andere relevante stukken, zoals functieomschrijvingen en contracten van de gemeente Rheden met externe partijen. Ook gebruikten we deze documenten om de uitspraken van de geïnterviewden in perspectief te kunnen plaatsen. De bestudeerde stukken zijn vermeld onder '[Bronnen](#)'.

Om goed zicht te hebben op de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de nabije toekomst, hebben we een beknopte analyse gemaakt van de belangrijkste [cijfers over jeugdoverlast](#) en aanverwante thema's. De benodigde cijfers zijn ons door de opdrachtgever of door de opdrachtgever aangedragen personen verstrekt. We hebben ons daarbij vooral gericht op de drie grootste kernen: Dieren, Rheden en Velp.

Tot slot hebben we een beknopte [financiële analyse](#) gemaakt met behulp van de '[Effectenarena](#)' en de '[Maatschappelijke prijslijst](#)'. Dit zijn instrumenten, waarmee op een eenvoudige manier kosten en baten inzichtelijk kunnen worden gemaakt en waarmee kan worden geïnventariseerd welke partijen investeren in een bepaalde interventie en welke partijen daarvan profiteren. Bij deze analyse hebben we gebruik gemaakt van bedragen die in de genoemde documenten zijn vermeld of die ons op verzoek zijn verstrekt door de geïnterviewde professionals zelf of door de organisaties waar zij werkzaam zijn.

Nog voor de zomervakantie heeft de opdrachtgever een conceptversie van het rapport rondgestuurd aan alle betrokken en kregen we de gelegenheid om onze [voorlopige bevindingen](#) te presenteren

aan alle betrokkenen. Tijdens en naar aanleiding van deze discussiebijeenkomst, waar vijftien professionals uit de gemeente Rheden aanwezig waren, werd nog een aantal suggesties gedaan voor nuancering en verduidelijking van een aantal uitspraken in het rapport, alsook enkele toevoegingen en verbeteringen. Deze hebben we zo goed als mogelijk verwerkt in het eindrapport.

De waarde van preventie

Uit de gesprekken met betrokken professionals in Rheden blijkt dat de inzet van Pak(je)Kans in de loop der jaren steeds meer is opgeschoven richting preventie. Zoals onder meer blijkt uit studies van Lub (2013) en Van Marissing (2010, 2013) is het meten van preventie ingewikkeld. Het is immers niet met zekerheid te zeggen wat je hebt weten te voorkomen met een bepaalde interventie. Zo ook in Rheden. We constateren dat de meeste geïnterviewden het moeilijk vinden om aan te geven wat er concreet zou kunnen veranderen in de aard en omvang van de ervaren overlast op het moment dat er geen straatcoaches meer zijn. Gevoelsmatig is de lijn in alle gesprekken hetzelfde: de kans op een terugval naar de situatie zoals die een aantal jaren geleden was is reëel.

Om zo goed mogelijk te duiden wat de te verwachten effecten zijn bij het wegvallen van de straatcoaches, hebben ons gericht op de elementen van de huidige aanpak die volgens de geïnterviewde professionals zélf belangrijk zijn en hebben we daar uitgebreid op doorgevraagd. Het gaat daarbij zowel om kenmerken van het proces (de samenwerking) als van de inhoud (de keuze van interventies en werkwijzen). In combinatie met de ervaringen van andere gemeenten denken we daarmee voldoende bruikbare inzichten te hebben verworven, op basis waarvan de gemeente Rheden haar afwegingen kan maken voor de invulling van de aanpak met ingang van 2017.

Bijlage 2: overzicht van partijen in Rheden die betrokken zijn bij de aanpak van overlast door jeugd in de openbare ruimte

FUNCTIE	JEUGD:	SGT	GL	PJK	DOEL	PROACTIEF	PREVENTIEF	CURATIEF	REPRESSIEF
Straatcoaches	Groep			X	<ul style="list-style-type: none"> in beeld brengen van groepen jongeren en plekken waar jongeren elkaar ontmoeten aanspreken van jongeren op gedrag signaleren wat de behoefte is van de groep 				
Politie	Allen			X	<ul style="list-style-type: none"> aanspreken van (groepen + individueel) jongeren op gedrag handhavend optreden 				
beleidsmedewerker IVB		X		X	<ul style="list-style-type: none"> coördinatie en regie aanpak problematische jeugdgroepen proces bewaken gebiedsteam leefomgeving en Pak je Kans inzet bestuurlijke instrumenten aanpak problematische jeugdgroepen verbinden processen gebiedsteam sociaal en leefomgeving 				
Ambulante jeugdhulpverlener	Individueel	X		X	<ul style="list-style-type: none"> hulp/zorgbehoefte individuele jongere in beeld brengen, hulp bieden en/of toeleiden naar juiste zorg 				
Jongerenwerker	Groepen			X	<ul style="list-style-type: none"> werken met groepen jongeren, activeren van jongeren (vrije tijdsbesteding) signaleren van individuele hulp/zorgbehoefte van jongeren 				
Toezichthouder/ handhaver	Allen		X		<ul style="list-style-type: none"> toezicht en handhaving Algemene Plaatselijke Verordening & Drank en horecawet signaleren aanwezigheid jongeren in openbare ruimte 				
Buurtbeheerder			X		<ul style="list-style-type: none"> signaleren aanwezigheid groepen jongeren in openbare ruimte inrichting en onderhoud openbare ruimte (straatmeubilair, groen, jongerenontmoetingsplek, zwerfvuil) 				
Jongerennetwerk	Algemeen				<ul style="list-style-type: none"> online vraagbaak voor individuele jongeren (TomTom in oerwoud van jeugdhulpvoorzieningen) 				
2Getthere	Individueel				<ul style="list-style-type: none"> coaching individuele jongeren (peer to peer) naar dagbesteding (werk/opleiding) 				
Jimmy's	Allen				<ul style="list-style-type: none"> talentontwikkeling jongeren, activering, beantwoorden vragen door jongeren 				
Krachtcoach			X		<ul style="list-style-type: none"> signaleren van problemen in de buurt stimuleren eigen kracht in de wijk gericht op verbeteren leefbaarheid van de wijk 				
Sociaal gebiedsteam (SG)		toeleiden naar voorzieningen Jeugd / WMO, afstemming multiproblematiek (zorg)							→ individueel /huishouden gericht
Gebiedsteam leefomgeving (GL)		verbeteren van leefbaarheid in de wijk							→ wijk/ buurtgericht
Pak je kans (PJK)		voorkomen jeugdcriminaliteit/overlast door groepen jongeren in openbare ruimte en perspectief bieden							→ gericht op jeugdgroepen

Bron: Gemeente Rheden (2016)

Bijlage 3: lijst van geïnterviewde personen

Voor dit onderzoek is -in alfabetische volgorde- gesproken met de volgende personen

- Allali, Naffi (Senior Klantconsulent Vivare)
- Bolhuis, Henk (Politie Gelderland-Midden, wijkagent Rheden)
- Boo, de, Everhardt (conciërge Arentheem College, Velp)
- Bor, van den, Tim (Gemeente Rheden, buurtbeheer Dieren)
- Burger, Ineke (Gemeente Veenendaal)
- Buter-Procopiou, Roelie (Gemeente Rheden, Senior beleidsadviseur Jeugd & Onderwijs)
- Coers, Ruud (Gemeente Veenendaal)
- Cornelissen, Tonny (conciërge ROC A12, Velp)
- Denekamp, Ben (Ondernemersvereniging Dieren)
- Doesschate-Boekelman, ten, Susanne (projectleider 2GetThere)
- Ergen, Osman (straatcoach FRED Beveiligt)
- Grievink, Patrick (Gemeente Rheden, Toezicht en Handhaving)
- Heideveld, Jacco (Gemeente Maassluis)
- Irion, Marvin (Directeur FRED Beveiligt)
- Jansen, Harrie (Politie Gelderland-Midden, wijkagent Velp)
- Kanselaar, Leenard (Jongerenwerker The Mall, Gorinchem)
- Langerak, Nadine (Hiemstra & De Vries)
- Lenting, Janine (Jongerenwerker Radar Uitvoering)
- Nijenhuis, Natascha (Gemeente Rheden, team Strategie en Ontwikkeling Sociaal Domein)
- Nooijens, Frank (Gemeente Venlo)
- Orden, van, Elles (Gemeente Rheden, Toezicht en Handhaving)
- Peters, Johan (Gemeente Rheden, sociaal gebiedsteam Dieren)
- Sommers, Esther (Gemeente Rheden, meldpunt openbare ruimte en voorzitter Pak(je)Kans)
- Ticheloven, Richard (Politie Gelderland-Midden, wijkagent Dieren)
- Uitterhoeve, Janneke (Gemeente Amsterdam)
- Verbeek, Jo-Ella (Gemeente Rheden, team Strategie en Ontwikkeling Sociaal Domein)
- Wit, de, Elly (Gemeente Rheden, assistent Pak(je)Kans)
- Wolf, Frouke (Gemeente Culemborg)
- Yuksel, Karhaman (Radar Uitvoering Oude IJsselstreek)
- Zeldenthuis, Moiko (Gemeente Rheden, sociaal gebiedsteam Rheden)

Over Erik van Marissing Onderzoek & Mediaproducties

Dr. Erik van Marissing (1979) heeft jarenlange ervaring als onderzoeker op het gebied van maatschappelijke vraagstukken. Na zijn studie sociale geografie aan de Universiteit Utrecht deed hij promotieonderzoek naar de participatie van bewoners en de gevolgen voor de sociale cohesie in herstructureringswijken. In 2008 verscheen zijn proefschrift 'Buurten bij Beleidsmakers'.

Van 2008 tot 2014 werkte Erik bij het Verwey-Jonker Instituut, waar hij onderzoek deed naar vraagstukken rond sociale veiligheid, zorg, welzijn, wonen en duurzaamheid. Belangrijke thema's waren samenleven en spanningen in buurten, jeugdoverlast, woonoverlast, zelforganisatie van burgers en governance vraagstukken rond de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

In 2014 startte Erik zijn eigen bedrijf, genaamd Onderzoek & Mediaproducties. Naast zelfstandig onderzoek geeft Erik workshops, onder meer aan startende sociaal ondernemers. Ook maakt hij korte films over maatschappelijke onderwerpen, onder meer in opdracht van gemeenten, provincies, woningcorporaties en non-profitorganisaties. Momenteel is Erik onder meer projectleider van een meerjarig gezondheidsproject in de Utrechtse wijk Kanaleneiland.

In zijn werkzaamheden speelt het bij elkaar brengen van onderzoek, beleid en praktijk een belangrijke rol. Zijn werk kenmerkt zich door het signaleren van kansen, het leggen van verbindingen en het hanteren van meerdere invalshoeken. Erik werkt vanuit een wetenschappelijke basis en met het oog op praktische toepasbaarheid. Daarmee streeft hij ernaar om ook ingewikkelde vraagstukken begrijpelijk en toegankelijk te maken voor iedereen. Zijn bedrijfsmotto luidt: 'weten, duiden, begrijpen'.

Meer informatie

Erik van Marissing Onderzoek & Mediaproducties

KVK-nummer: 60668539

Website: www.erikvanmarissing.nl